Jezus in Eseni, 2.del

36. Cirenij napoti Roklusa k Rafaelu

1 Cirenij od samega začudenja nad Roklusovimi izkušnjami in njegovim pravilnim presojanjem pojavov - tako glede moralno-političnih življenjskih razmer ljudstev, njihovih mnogovrstnih šeg in navad, verskih kultov in tudi na še širšem področju naravnih pojavov vseh vrst, ni vedel, s kakšnimi kolikor toliko trdnimi razlogi bi mu lahko odgovoril; vse Roklusove predstave so namreč temeljile na trdnem temelju izkušenj, katerim se, strogo vzeto, sploh ne da ugovarjati. Duhovščino je Cirenij še predobro poznal in je vedel, na kakšnem temelju je uganjala svoje stare, mračne neumnosti. Poleg tega je v Roklusu spoznal dobrega in nadvse nesebičnega človeka, ki je postal esen samo zato, da bi z vsakim sredstvom, ki ni v nikakršnem nasprotju s humanost jo in resnično ljubeznijo do vseh brez svoje krivde slepih ljudi pomagal zmeraj in povsod trpečemu človeštvu. Skratka, Cirenij je bil čedalje bolj ogret za Roklusa.

2 Tudi drugi gostje se niso mogli dovolj načuditi izrednemu razumu tega esena in so znova in znova obžalovali, da se Roklus še ni seznanil z Menoj. Vsi so bili že do skrajnosti napeti, kaj bom k vsemu temu rekel Jaz. Toda Zame še zmeraj ni napočil čas, da bi začel nekako razpravljati z Roklusom, ker je vendarle v srcu skrival še marsikaj, česar ob tej zelo odkriti priložnosti še ni pokazal; toda za nadaljevanje razprave Cirenij ne bi bil Roklusu več dorasel.

3 Zato sem skrivaj poklical Rafaela in tudi Cireniju namignil, naj Roklusu zdaj predstavi Rafaela in mu pove, da se bo odslej pogovarjal z njim ta mladenič, ker se ima on (Cirenij) za preslabotnega in premalo izkušenega, da bi Roklusovi vsekakor solidni ostrini razuma ponudil takšne nasprotne razloge, ki bi uničile ostroumnežev ateizem; toda ta mladenič bo Roklusu lahko ponudil najbolj utemeljene nasprotne razloge, o tem je lahko povsem prepričan.

4 Cirenij se je nato spet obrnil k Roklusu in mu to naznanil.

5 Roklus pa je takoj nato rekel Cireniju: »Najljubši, visokorodni prijatelj, če ti kot modri starec kraljevskega porekla, ki že tako dolgo opravljaš vladarsko službo, s številnimi bogatimi izkušnjami in znanjem ne upaš razpravljati z menoj, kaj bo potem počel z mano ta nežni mladenič, ki očitno nima niti dvajset let? Ali imaš moje razloge za tako slabe in prazne, da mi nanje nočeš odgovoriti?«

6 Cirenij reče: »Ne, ne, nikakor ne, ampak stvar je natanko taka, kot sem ti povedal! Mladeniča pa najprej preskusi in potem presojaj!«

7 Roklus reče: »No, dobro, bomo že videli, kje je našel kamen modrih!«

8 Nato se Roklus obrne na Rafaela, ki je že stal poleg njega: »No; povej torej, kaj razumeš! Če lahko moje izkušnje izničiš ali prizadeneš moj razum s slepoto, tedaj me boš videl kot slaboten trs, ki ga vsak veter zlahka upogne kamor koli; če pa me pustiš takega, kot sem, ti bo težko uspelo, da bi me s svojimi izkušnjami spremenil! Videl si namreč lahko komaj kaj več kot Rim in skusil to, kar te je doletelo na potovanju semkaj! Gotovo še nikoli nisi bil v Egiptu, deželi stare modrosti in še zdaleč nisi iz izkušnje spoznal, koliko vrst verovanja v enega ali več bogov in boginj imajo različna ljudstva, in ti se hočeš v izkušnjah spoprijeti z nami dvanajstimi velikani? Dobro torej, saj nimam nič proti; videli bomo, kako razvit si! Pripravi se torej in zavrni moje povsem ateistične razloge in mi pokaži boga, ki se ujema s človekovim čistim razumom in s človekovim najbolj notranjim življenjskim počelom, ki je očitno ljubezen! O kakšnem drugem bogu pa nam nikar ne govori; že vnaprej ga bomo zavrgli, ker drugega ne more biti in ga tudi nikoli ne bo! Če mu je tako prav, naj začne pometati z nami!«

37. Rafael opisuje Božje bitje

1 Rafael reče: »Ljubi prijatelj, nekoliko prezgodaj si se po nepotrebnem razvnel proti meni! Dovoli najprej, da tudi jaz spregovorim s teboj nekaj besed, potem pa se bo že pokazalo ali sem ti dorasel!

2 Poslušaj, že vnaprej si mi prepovedal, naj ti ne naprtim nobenega drugega boga kot edino tistega, ki ga priznava tvoj razum! In glej, tudi jaz sam resnično ne poznam nobenega drugega kot Tega, ki si Ga našel ti s svojim razumom! Razlika med nama je le v tem, da si si ti želel takšnega Boga, ki Ga jaz, in to mi je v najvišjo čast, osebno poznam, obenem pa sem zelo počaščen, da sem Njegov zmeraj nadvse ustrežljivi služabnik.

3 Ta edini resnični Bog je čista ljubezen in šele iz ljubezni najpopolnejša modrost in po tej modrosti vsemogočen.

4 Ta Bog je obenem najvišji red, resnica, pravičnost in svetloba in življenje samo, in vsa bitja in stvari na tej zemlji - Zemlja sama z vsemi svojimi duhovi in elementi, Luna, Sonce in vse neštete zvezde, ki niso nič drugega kot neznansko velika nebesna telesa, nekatere neštetokrat večje od te Zemlje, ki je prav tako krogla kot lune in sonca, ki jih nisi nikoli videl drugače kot krogle; zadnja, namreč Sonce, je kar milijonkrat večja od te naše Zemlje -, vse to so dela istega Boga, ki je v Svoji pralastni bitnosti povsem tak, kot si Ga predstavlja tvoj resnično zelo očiščeni razum!

5 On ve za vse slabe in napačne predstave, ki jih imajo o Njem, in tudi nenehno obuja ljudi, ki Ga prav pojmujejo; toda leni in slepi ljudje na tem svetu tega navadno nikoli ne razumejo prav in ostajajo pri svojih neumnostih, navajenih iz davnine.

6 Seveda si mislil, da tak resnični Bog vendar ne bi mogel tako dolgo gledati in trpeti grozot ljudi. Njemu kot vsemogočnemu zapovedniku bi vendar moralo biti mogoče, da bi uničil vse te hinavske grdobije. V bistvu imaš prav.

7 Čutim in mislim enako kot ti; pri tem mi je toliko teže, ker imam tudi jaz, kot že dolgo popolnoma konsolidirano duhovno živo bitje, vso oblast, če bi bilo potrebno, da s svojo voljo v trenutku spremenim, če bi bilo potrebno, za tvoje čute v popoln nič vse tiste gore, ki tam štrlijo nad morjem; če bi lahko napravil nekaj pa tega ne smeš, je gotovo bolj bridko, kot če bi nekaj hotel napraviti, pa tega ne bi mogel!

8 Da pa kljub oblasti, ki jo imamo, ne smemo udariti, četudi bi še tako želeli, izvira iz tega, ker je na tem svetu za vsakega človeka pomembno - kot si ob koncu svojega pogovora s Cirenijem prav dobro pripomnil -, da se namreč vsak pravi človek sam najde in se konsolidira kot konkretna življenjska sila, sicer se proti stalnemu in sovražnemu vplivanju velemočnih sil ne bi mogel ohraniti za večno kot svobodno in samostojno bitje! Čeprav se nisi izrazil s temi mojimi besedami, pa vendar tvoje pomenijo isto.

9 Zdaj boš že uvidel, da ni mogoče z najdebelejšimi gorjačami tolči po človeku tu na tej zemlji, kjer mora sam konsolidirati svoje najbolj notranje življenjsko počelo, brez vsake tuje, nasilne pomoči, povsem po spoznanjih in svoji najsvobodnejši volji. Dokler ljudje kjer koli sami iz sebe iznajdejo takšno življenjsko ureditev, v kateri je mogoč tako moralni kot telesni obstoj, naj živijo v njej tako dolgo, dokler se preveč ne izrodijo. Ko pa se pri nekem ljudstvu to zgodi, je tudi Gospod nebes in zemlje zmeraj navzoč in vodi izrojeno ljudstvo spet nazaj v pravo življenjsko ureditev, in to se dogaja pravkar pri judovskem ljudstvu.«

38. Smisel spokornih del v Indiji

1 (Rafael:) »Bil si res v Indiji in si videl marsikatero zlorabo, posebno hude pokore. Za povsem razumskega človeka je to očitna norost, povezana z vsaj na videz grozljivo samovoljo tamkajšnje duhovniške kaste. Vendar pa

to le ni povsem tako, kot je videti. To ljudstvo živi v deželi, ki ima na zemlji največjo

sposobnost vegetacije tako za rastline kot tudi za živali in ljudi. Pojdi v tej deželi v gore, po tamkajšnjih gozdovih boš lahko hodil več dni, preden boš na še tako starem drevesu našel vsaj eno suho vejico, in če odlomiš od drevesa vejo in jo položiš nekje na prostem celo na peščeno zemljo, boš po enem letu našel vejo še povsem zeleno in pogosto celo ukoreninjeno.

2 Tako imajo rastline in živali, posebno v sredogorju obilo možnosti za življenje. Tam lahko živali ali tudi človeku zadajo že kar hudo rano, pa mu ta ne bo povzročila posebno velikih bolečin, ker že tamkajšnji zrak deluje bolj zdravilno kot tukaj najbolj zdravilni obliž. Če te tu kdo udari s palico ali šibo, te bo kar nekaj dni bolelo; tam lahko dobiš tisoč udarcev s šibo, pa komaj čutiš en udarec za drugim. Poskusi si zabosti žebelj v meso tukaj, pa boš že občutil neznosno bolečino! Otekel boš, lahko se bo vnelo, celo smrtni prisad se mogoče pojavi, ali pa se rana začne gnojiti in ti povzročati neizrekljive bolečine; v prej omenjenih območjih Indije pa sploh ne! Več let lahko hodiš okrog z žebljem, zabodenim v meso, pa kmalu po zabadanju ne boš čutil skoraj nobene bolečine več zato, ker je zrak tam tako balzamsko zdravilen, da se rane skoraj nikoli ne morejo vneti. Če ni vnetja, pa tudi posebne bolečine ni, vsaj neznosne ne.

3 Obenem pa so tam ljudje, ker so navdušeni nad elementi naravnega življenja, vedno zelo vzburjeni in bi posebno, kar zadeva spolni nagon zašli v izrojenost, kakršne ni nikjer na svetu. Od tega jih večinoma odvrnejo ostra spokorna dela. Z močnim samopremagovanjem meso tako rekoč ubijejo in k temu jih nagiba globoko vtisnjen strah pred peklenskim ognjem, ki jim ga duhovniki opisujejo tako živo, da jih že ob opisu začenja pošteno peči; ognja se namreč Indijec najbolj boji, ker mu ta že tu povzroča najhujše bolečine, ki jih lahko občuti njegovo meso. Z ostrimi spokornimi deli, ki jih Gospod Bog doslej in še dolgo v prihodnje dopušča in prenaša, se duša teh ljudi ohranja v svoji človeški življenjski obliki in je potem za večno onstranstvo sposobna preiti v višjo življenjsko popolnost.

4 Seveda mi boš ugovarjal in rekel: 'Le prav znanstveno izobrazimo to ljudstvo in potem gotovo ne bo zašlo v vse mogoče spolne izrojenosti!' - Ne bi šlo, moj cenjeni prijatelj, kljub tvojemu še tako čistemu razumu! Ljudstvom, pri katerih je domišljija po naravi preveč prebujena, je znanost resničen življenjski strup! Predpostavimo, da bi Indijci z bogato domišljijo in veliko močjo predstavljanja imeli znanje Grčije, Rima in Aleksandrije, - vsa zemlja ne bi bila varna pred njimi! Z različnimi spretnostmi in znanjem bi dobili le sredstva, da bi postali eno najstrašnejših in najbolj pokvarjenih

ljudstev na zemlji; kmalu bi namreč spravili na dan stvari, ki bi v najvišji meri presegale vse, kar so nekoč naredili Babilon ter Ninive in ves Egipt, Atene in Rim. Gore bi se morale ukloniti njihovi samovolji, zgradili bi mesta, ki bi se kmalu razprostirala po vseh rodovitnih deželah, reke in potoke bi zajezili, da bi nastala neznanska jezera. Skratka, v vso znanost vpeljani Indijci bi postali najstrašnejše ljudstvo na vsej zemlji, četudi imajo zdaj še tako blago srce in krotak obraz!«

39. Nevarnosti visoke znanstvene izobrazbe

1 (Rafael:) »Sicer pa ljudstvo, ki ima veliko domišljijo, ne bo nikoli preveč znanstveno izobraženo tudi zato, ker prevelika moč predstavljivosti in domišljija, ki iz nje izhaja, zmeraj delujeta zaviralno proti temu. Tem ljudem bolj prija, da v svoji domišljiji gledajo različne bedaste podobe, kot da logično pravilno razmišljajo o tem ali onem pojavu; sicer pa stroge pokore, ki si jih videl, niso ravno tako zelo pogoste, kot misliš in kot so ti povedali. Kajti bogataš se odkupi, reveža pa pokličejo k pokori samo tedaj, ko je zagrešil kakšen že res hud zločin proti obstoječim zakonom. Potemtakem imajo v Indiji do zdaj še takšno patriarhalno ureditev, proti kateri ni treba kar takoj udariti z neba z bliskom in gromom. Seveda je neizmerno veliko najbolj neumnega praznoverja, proti kateremu se je treba bojevati; toda ker takšno praznoverje zmeraj najobilnejše rodi sad pri vseh tistih ljudstvih, ki imajo zelo živo domišljijo, tudi proti temu ni treba udariti takoj in z najmočnejšimi gorjačami.

2 Še vedno je bolje prepustiti ljudstvo praznoverju, kakor ga vpeljati v vso znanost; praznoverje namreč Indijce priveže na njihovo zemljo, znanost pa bi jim še prehitro dala orlovska krila, in potem bi se takoj pogubno razširili po vsej zemlji. Da, ko bi bilo mogoče vse indijsko ljudstvo z eno potezo brez njegovega truda prestaviti v najčistejšo znanost, bi nekaj časa strmeli, kako so mogli tako dolgo prenašati veliko in nesmiselno neumnost, da jim je vladala. Kmalu nato pa bi se tako zelo razsrdili nad svojimi duhovniki in drugimi osebnostmi drugih ljudstev, da bi jih kmalu vse pobili. Lotili bi se očiščevanja in zemlja bi pordečela od krvi. In kaj bi nazadnje s tem pridobili? Neumni del ljudstva bi seveda pomendrali, iz znanstveno prebujenih ljudi pa bi nastali sami krvoločni tigri!

3 Da bi bilo to res, dokazuješ ti kot povsem razumski človek s svojo veliko jezo nad vsemi božanstvi in posebno nad njihovimi tako imenovanimi namestniki. Ko bi ti imel mojo oblast! O gorje, kako hitro bi pokončal vso duhovščino po vsem svetu! Toda kaj bi bilo potem z drugimi ljudmi, ki so povsem odvisni od svojih duhovnikov in se jim kot

ovce pastirjem dajo voditi na vse strani?! Bi lahko z avtoritarno odločitvijo tudi njih prestavil v svoj čisti razum? Povem ti: to bi bila težka naloga! Če bi potem vsi vedeli enako veliko, bi tudi vsi morali imeti enako veliko gmotnih sredstev, da ne bi pomrli od lakote. Če bi namreč prišel do svojega soseda in bi mu ponudil svoje usluge in rekel: 'Znam to in ono!', bi sosed rekel: 'Isto znam tudi jaz, sem se že dolgo po tem ravnal in od nikogar nič ne potrebujem! Vsak naj skrbi sam zase!'

4 Ko bi rekel oče otrokom: 'Naredite in se učite to in ono!', bi otroci rekli: 'Kaj naj še naredimo in se naučimo? Saj vendar znamo in razumemo vse, kar znaš in razumeš ti in se po tem ravnamo! Kaj še več zahtevaš od nas?'

5 Ko bi v starosti, ko vsak človek postane slabotnejši in bolehen, potreboval služabnika, in bi prvemu, ki bi ti lahko pomagal, rekel: 'Glej, postal sem slaboten in potrebujem tvojo pomoč, dobro ti jo bom plačal in ko umrem, te bom postavil za svojega dediča!', - veš, kaj bi nagovorjeni rekel pomoči potrebnemu? Poslušaj, rekel bi mu ravno to, kar bi ti sam rekel nekomu, ki bi te nagovarjal za stalno telesno službo! Takemu bi rekel: 'Prijatelj, nikomur mi ni treba biti za hlapca ali služabnika, saj sem sam prav tako premožen kot ti in mi ni treba opravljati službe, da bi si v potu svojega obraza zaslužil, kar potrebujem za življenje! Kdor mora, naj se muči za svojega bližnjega; jaz se ne bom!' - Glej, tako kot ti zdaj govorim, je bilo veliko stoletij v starem Egiptu! Vsi ljudje so postali silno modri in vsak je bil bogat.«

40. Nastanek suženjstva

1 (Rafael:) »In kakšne so bile posledice? Glej in poslušaj: Nihče več ni hotel biti hlapec svojemu bližnjemu, nazadnje je vsak delal in živel zase, za korist svojega bližnjega pa za nobeno ceno ni bilo mogoče dobiti nikogar. Ljudje so končno le spoznali, da je tako preskrbljeno življenje pravzaprav zelo bedno. Najprej so spoznali to pomanjkljivost starešine ljudstva, oni so namreč predvsem potrebovali postrežbo, in so se posvetovali, kako bi si lahko pomagali. Najmodrejši med njimi je rekel: 'Zemlja je velika; pojdimo in preverimo, ali ni nikjer ljudi, ki so revni in bi nam za dobro plačilo radi služili!' Šli so v Azijo in kmalu našli, kar so iskali. Bližnji majhni narodi iz Azije pa so kmalu opazili, kaj manjka prebogatim Egipčanom, hodili so naprej po azijskih deželah in si kupovali služabnike, da bi jih potem še draže prodajali v Egipt. In glej, tako je nastalo suženjstvo in trgovina s sužnji, ki je dandanes žal že nekaj vsakdanjega. Ali lahko poveličuješ tak sad nekdanje previsoke splošne modrosti starih Egipčanov?

2 Toda stari modri Egipčani so iz te izkušnje postali pametni in svojih služabnikov za nobeno ceno niso vpeljali v svojo veliko modrost; ta bi namreč iz njihovih služabnikov lahko hitro naredila bogate ljudi, ki jim ne bi več dišalo služenje in delo, in oni, stari modreci, potem spet ne bi imeli nikogar, ki bi jim zvesto in po želji stregel in zanje delal.

3 Ali si pa tudi v Indiji videl sužnje, se pravi kupljene? Gotovo da ne! Seveda, tam so sužnji lastnega praznoverja, in tudi to je hudo, vendar pa ne tako hudo kakor trgovina s sužnji! S prodanimi in kupljenimi sužnji ravnajo kakor s tovorno živino, ne privoščijo jim nikakršne duhovne izobrazbe. Slepo morajo ubogati, tiho potrpeti in živinsko garati, sicer jih samovoljno, najhuje trpinčijo brez odgovornosti pred kakšnim svetnim sodiščem! Celo uboja sužnja, če ga je odredil gospodar, po zakonu ne preganjajo! Le če ti ubije sužnja sosed, ti je dolžan povrniti povzročeno škodo.

4 In glej, ta človeška beda je in še zmeraj ostaja kot posledica tistega časa v Egiptu, ko je bilo človeštvo na splošno zelo modro in premožno in ni nihče trpel kazni za storjeni prekršek, ker ni imel niti najmanjšega razloga, da bi se pregrešil zoper svoje sosede; vsak je imel toliko, kolikor je potreboval za življenje, in mu leta dolgo ni bilo treba svojega soseda za kaj prositi! Ko pa se je pojavilo suženjstvo, so izumili take zakone, po katerih okrutno ravnanje lastnika sužnjev ni veljalo za pregreho. Kjer pa ni mogoče grešiti - čemu bi potrebovali spokorna dejanja?«

41. Egoistično gospodarjenje starih Egipčanov in zle pomanjkljivosti le-tega

1 (Rafael:) »Ko pa so pozneje zaradi dela sužnjev gospodarji dežele postali različno bogati, tako da so nekateri postali veliko bogatejši od drugih, so se kmalu oglasili nevoščljivost, spori in prepiri in šele potem se jim je zdelo nujno narediti meščanske zakone, ki se jih je moral držati vsak, celo *var (faraon =* pastir) ni bil izvzet. Tedaj so tudi začeli sužnje kultivirati s tem, da so jih naučili - seveda zelo prikrite pojme o božanstvu, in tako so za vsako vidno delovanje, ki izhaja iz Boga, takoj postavili alegorično osebnost in jo kot božanstvo dali sužnjem v čaščenje. Tako so sužnji, ki so sčasoma postali zelo močni, postajali krotkejši in blažji in so bolj potrpežljivo prenašali svojo usodo; zelo so se namreč bali nevidnih oblastnikov, saj so bili zaradi skrivnih umetnij Egipčanov prepričani, da takšni bogovi resnično obstajajo in da se z njimi ni šaliti.

2 Če sužnji, kot že rečeno, ne bi postali zelo močni in številni - ker so se tako množili in ker so jih dvakrat na leto znova nakupili - jih stari Egipčani nikoli ne bi mogli naučiti

poznavanja lažnih, še manj pa resničnih bogov; le strah pred surovo fizično silo in močjo sužnjev je prisilil stare pramodre Egipčane, da so sužnje seznanili z nekakšnimi pojmi o božanstvih.

3 Zdaj pa si sam zamisli položaj starih modrih Egipčanov! Bili so modri in bogati; kar je imel in razumel eden, to so razumeli tudi drugi, bili so tudi enako premožni, in torej nikomur ni bilo treba služiti kruha pri sosedu; večinoma je vsak s svojimi otroki oskrboval le svojo lastnino. Dokler so bili ljudje še mlajši in krepkejši, je takšno modro egoistično gospodarjenje še šlo kar dobro; ko pa so se ljudje postarali in so postali slabotnejši in bolehni, se je v njih prebudilo hrepenenje po postrežbi. Toda kdo naj bi jim stregel? Praviš: 'Njihovi otroci!' to bi bilo kar prav, toda v tistem času Mojzes ljudem še dolgo ni oznanil Božjih zapovedi. Po njihovih naravno modrih zakonih pa otroci v odnosu do svojih staršev niso veljali nič manj kot vsak drug svoboden človek. Otroci so služili staršem in jih ubogali le, dokler niso postali godni za možitev. Potem so bili svobodni in niso imeli nobenih obveznosti do staršev več; njihov čisti razum jim je namreč postavil to modro pravilo, po katerem so otroci, kot delo svojih staršev, le-tem prav tako malo dolžni, kot hiša svojemu stavbeniku, razen da kdo v njej stanuje - 'kako', je stvar stavbenika in graditelja. Če je hiša dobro zgrajena, bo tudi bivanje v njej dobro in prijetno; če pa je hiša slabo in površno zgrajena, bo tudi slabo bivališče, ampak za to ni kriva hiša, temveč stavbenik.

4 No, starši bi svoje otroke seveda radi vzgojili tako, da bi jim služili vse življenje; toda otroci so se vsega naučili od svojih staršev, večkrat bolj praktično kot teoretično, in tako so postali modri egoisti kakor njihovi starši, in zato so bili starši prisiljeni, da so se ozrli za tujimi služabniki. Ti so prišli in služili; in čisti razum starih modrecev jim je govoril: 'Če hočemo, da ostanejo ti ljudje naši stalni služabniki, ne smejo izvedeti nič od naše modrosti, sicer bi nazadnje postali kot naši otroci, ki nam tudi nočejo služiti, ker poznajo vso našo modrost!'

5 Sužnji so torej dolgo ostali zelo neumni in niso dobili nobenega drugega pouka razen tega, kar so morali delati kot služabniki in hlapci. Toda sužnji so se zelo množili in začeli spoznavati svojo moč, te pa so se začeli stari modreci skrivaj zelo bati! Tedaj je čisti razum svetoval modrecem: 'Naredite kmalu iz njih ljudi, sicer vas bodo raztrgali kot velika čreda naj krvoločnejših živali!' Šele potem so za sužnje, ki so se jih bali, iznašli znana božanstva in so naredili tako, da so božanstva pred očmi sužnjev delala vsakovrstne čudeže. S tem so sužnje zastrašili in zdaj so kot posebna kasta ljudi prostovoljno služili starim Egipčanom s podvojeno pridnostjo. Šele s tem je stari

Egipt zacvetel v najvišji stopnji, privabil je mnoge tujce, med katerimi so bili tudi nevoščljivci in izdajalci, ki so pozneje povzročali velike težave.

6 Glej, to so sama dela človeškega čistega razuma, ki se mi zdi kot človek, ki začne teči navzdol po visoki in strmi gori, in se, ko dobi pravi zalet, ne more več ustaviti. Posledice tega pa si zlahka predstavljaš.«

42. Državna ureditev starih Indijcev

1 (Rafael:) »Indijci so svoje stvari uredili veliko pametneje! Ljudstvo ima svoje neškodljivo praznoverje, pri tem pa vendarle veruje v najvišje Božje bitje in v njegove svetne namestnike, ki neprenehoma zavzeto skrbijo za ohranjanje starega stereotipnega reda, da nikakor ne bi dodali kaj novega, pa tudi ničesar, kar vsebujejo stare knjige, ni bilo dovoljeno odvzeti. In tako bo Indijec tudi po tisoč letih še povsem to, kar je zdaj in je bil že pred precej tisočletji. Najhujše pri njem so njegove pokore in to, da mora biti sam sebi sodnik.

2 Proti samemu sebi je lahko strog nad vse človeške pojme, ker se tistemu, ki sam svobodno hoče, ne godi nobena krivica; zato pa je pri Indijcih dobro, da pri njih ni nobenega opravljanja in nobenega izdajalca. Nihče ne obtožuje svojega bližnjega in med mnogimi milijoni ljudi tudi ni nobenega škodoželjnega! V tem pa je tudi vzrok, zakaj so Indijci postali tako staro ljudstvo in bodo še starejše. Sčasoma, ko bodo prišla k njim morda tuja ljudstva in jih bodo naučila drugih religij, drugih šeg in navad, bodo tudi postali nemirnejši in nezadovoljnejši, ne bodo več obsojali sami sebe in ne opravljali pokore; zato pa bodo sodili druge, jih preganjali in jim nalagali najtežje pokore. Kmalu bodo postali kakor farizeji v Jeruzalemu, ki svojim vernikom tudi nalagajo najneznosnejša bremena in sodijo vsakogar; toda nad seboj ne trpijo nobenega sodnika in se niti z mezincem ne dotaknejo nobenega bremena in obveznosti. - Se ti zdi to dobro ali boljše od tega, kar si našel pri najnedolžnejših Indijcih?«

43. Religiozna zveza Indije s Kitajsko

1 (Rafael:) »Glej, nad Indijo, onstran najvišjih gora te zemlje, je še eno zelo veliko cesarstvo, ki ima najmanj petkrat toliko ljudi kakor rimsko. Vsi tisti ljudje imajo skoraj isto znanje o Bogu kot Indijci. Živijo kar najbolj urejeno in mirno, so zelo zmerni, trezni, skromni, delavni, vztrajni in polni najbolj slepe pokorščine do svojih učiteljev in voditeljev, njihov popolni gospodar je cesar, ki najbudneje skrbi, da ne more nikjer noben tujec prodreti v njegovo veliko deželo. V ta namen je tudi vso svojo deželo, kjer

ima bolj ravninske meje, odrezal od mejnih dežel z najmogočnejšim zidom, čez katerega ne more prodreti nobena sovražna vojska. Zid je tudi enakomerno utrjen s stolpi, v katerih neprenehoma preži straža, dovolj močna, da najodločneje zavrne vsako tuje približevanje.

2 Le bramahov *(brau ma* = prav ima) sel iz visoke Indije ima vsako leto enkrat priznano pravico, da pride čez ta zid v deželo, ker mora kot prinašalec lamove pohvale ali graje le-to v težki zlati dozi izročiti neposredno samemu cesarju. Ta sel pride sicer z velikim in najsijajnejšim spremstvom ob določenem času na določeno mesto do zidu in začne spodaj povzročati velik hrup. Nato spustijo čez visoki zid košaro. Samo sel sme stopiti v košaro, v kateri ga potem potegnejo kvišku; njegovo spremstvo pa mora potem čakati tako dolgo, da se sel spet vrne.

3 Sla pa nosijo od zidu približno dvajset dnevnih poti daleč v nosilnici, iz katere ne more videti nič drugega kakor nebo. Šele v velikem cesarskem mestu, ki ima več prebivalcev kot vsa Palestina, ga spustijo na tla in z vsemi častmi odpeljejo k cesarju. Tam preda cesarju zlato dozo z njeno vsebino in mu razodene željo velikega lame; nato ga cesar najbogatejše obdari in milostno odpusti. Takoj nato se začne njegova pot nazaj, ki je na las enaka potovanju tja.

4 Ob potovanju božjega sla k cesarju in od cesarja spet domov, se velika množica ljudi zmeraj vsuje ob cesto, po kateri z nepopisno veliko ceremonijo nosijo k cesarju sla, ki ga pri vstopanju in izstopanju seveda ne more videti nihče, razen zaupnih nosačev.

5 Če vprašaš ljudstvo, zakaj nikoli ne more videti božjega sla in še manj govoriti z njim, ti bo ljudstvo, polno največje ponižnosti, odgovorilo: Že takšna zahteva bi bila nikoli odpustljiv greh. Milost velikega Boga je že nadvse preobilna, če le od daleč vidimo, kako nosijo svetega sla velikega Boga; s tem dobi vsak, ki je to videl, toliko blagoslova, da zadostuje v preobilju za deset let še za desetkrat sto tisoč drugih ljudi velikega cesarstva, o katerem mislijo, da se nahaja ravno v središču sveta. Tako so nevedno ljudstvo naučili in jim to trdno verjame.

6 Sel sam sicer tudi ve za to vero; ve pa še nekaj drugega, namreč, da pod smrtno kaznijo sploh ne sme videti dežele in njene ureditve, da ne bi mogel česa izdati. Izdaja države je namreč v tej deželi največji zločin, ki ga celo za komaj opazno malenkost takoj najostreje kaznujejo. Ljudstvo tega cesarstva pa je ob vsej svoji neumnosti vendarle zelo zvesto,resnicoljubno in nadvse poslušno. Ali se lahko jeziš,

če voditelji držijo ljudstvo nevedno in zanj skrbijo, ob tem pa je le-to povsem srečno, čeprav cesar in njegovi prvi služabniki sami zase vedo nekaj povsem drugega? Ali ni vse to tako kakor v vašem esenskem redu? Je potem Bog nemoder in krivičen, če vse to dopušča in prenaša, dokler ostaja ljudstvo potrpežljivo in ponižno, in da prenaša tudi vas, nasladne esene? - Povej zdaj, moj prijatelj, ali mi lahko kaj ugovarjaš?«

44. Roklus pripoveduje o čarovnijah indijskega čarodeja

1 Roklus, katerega oči so postajale čedalje večje, kolikor dlje je poslušal domnevnega mladeniča, je razburjen od velikega začudenja zaklical Rafaelu: »Mladenič, poslušaj vendar! Komaj šestnajst let šteješ in že imaš spoznanja in izkušnje, ki bi si jih drug pošten človek ob vsej prizadevnosti lahko pridobil komaj pri šestdesetih. Zdaj nočem govoriti o tem, da si me zares spreobrnil k sprejetju enega resničnega Boga, ki je ravno tak, kot si Ga je moje srce skrivaj že dolgo želelo, in glede tega zdaj sploh ne morem ugovarjati; zanima me le, kako in kdaj si prišel do teh spoznanj in izkušenj.

2 Ti poznaš cesarstvo še za Indijo, o katerem sem komaj nekajkrat slišal govoričiti, in sicer samo v Indiji. Neki Indijec mi je namreč povsem prostodušno pripovedoval o tem tako čudežne reči, da sem komaj zadrževal smeh. Sele zdaj dobivam iz tega, kar si nam povedal, pravilnejšo predstavo o tem pravljičnem kraljestvu, katerega prebivalci naj bi imeli najbolje razvito industrijo, umetnost in obrt. Da, seveda imaš glede vsega prav in videti je, da najbolje poznaš tudi magijo vseh ljudstev; sicer gotovo ne bi omenil nekakšne vsemogočnosti, ki jo imaš v lasti.

3 Zdaj seveda uvidim, četudi še nekoliko nejasno, da božanstvo iz resnično nadvse modrih razlogov dopušča, da se vse na zemlji dogaja tako, kot je zdaj, ker mu gre le za razvoj duše, ne pa za blagor človeških teles! Toda zdaj sploh ne gre za moje popolno spoznanje ali nespoznanje o tej stvari, tudi nobene stare libanonske cedre ni mogoče podreti z enim udarcem - zdaj gre preprosto edino in samo za to, kako si vse to dognal!

4 Sploh ti ni treba več pripovedovati, kako je nastala nova palača starega Marka z vrtom in pristanom ter njegovimi novimi ladjami; očitno stojiš pred menoj kot čarodejni gradbenik in si se že izdal kot tak, najbrž namenoma, da bi me preskusil, ali kljub svojemu prebujenemu razumu nisem preneumen, da bi razumel te tvoje besede, ki si jih navrgel kar tako.

5 Področje magije je neznansko in brezmejno in celo največji mojster v tem ni in ne ostane nič drugega kot šolarski vajenec. Mi, eseni, med nama rečeno, se gotovo spoznamo na to, ker imamo v svoji službi vendar perzijske in egiptovske čarodeje, ki zmorejo narediti čudeže, ob katerih se mi prav pošteno vrti v glavi, čeprav jaz sam v tej zadevi nikakor nisem laik; toda ne glede na to sem v Indiji videl čarodeje, ki so tam delali reči, v primerjavi s katerimi je naša magija čista otroška igra! Tisoč funtov zlata bi dal za to, da bi me kraljevi čarodej v Thibi naučil le nekaj svojih neprekosljivih čarovnij; toda z nobenim denarjem ga ni bilo mogoče pripraviti do tega.

6 In tako si tudi ti lahko posvečen v skrivnosti, o katerih se meni ni nikoli niti sanjalo, in lahko uporabljaš svoje nevidne pomagače in služabniške naravne duhove, kakor jih le hočeš in tako zlahka v trenutku postaviš celo goro in toliko laže takšno hišo itn. Od prej omenjenega čarodeja v Thibi sem namreč videl, kako je v trenutku iz prostrane pokrajine pred menoj naredil jezero, iz katerega je molelo več otokov in na njegovi gladini je plul o več ladij. Jezero smo lahko gledali kar nekaj trenutkov; nato je čarodej napravil gib in prejšnja pokrajina je bila spet nepoškodovana pred nami.

7 Seveda nas je v ta namen popeljal v povsem teman kabinet in skozi okno smo gledali isto pokrajino, ki smo jo videli zunaj kabineta. Nato je okno zaprl, naredil nekaj znamenj, nato spet odprl okno, in od prejšnje naravne pokrajine ni bilo niti sledu več, temveč smo videli prej opisano jezero, ki se je razprostiralo zelo daleč, in vse to tako naravno, kot je nekaj sploh lahko naravno. Občutil sem le posebno vlečenje v očeh, vzrok za to pa je bil očitno v velikem presenečenju.

8 Čarodej je potem rekel, da bi nam lahko skozi isto okno pričaral še množico najčudovitejših pokrajin - toda kaj takega bi nas stalo veliko zlata; zato smo nadaljnjo radovednost opustili. Vprašal sem ga, ali bi lahko takšno pokrajino tudi fiksiral, da bi ostala. Pritrdil je in se potem nenadoma skril. Ko smo prišli ven, ni bilo o jezeru niti sledu več.

9 Vprašam, kako je to mogoče, na to vprašanje pa si sam odgovarjam, da je bil tisti čarodej v Thibi očitno še veliko bolj seznanjen s skrivnimi naravnimi silami. Kako bi bilo sicer mogoče skozi isto okno, skozi katero sem prej prav dobro videl resnično naravno pokrajino, pričarati jezero in povsem izbrisati prejšnjo naravno pokrajino? Potem je seveda naredil, da je jezero spet izginilo in je nastala prvotna naravna pokrajina; toda jezero bi lahko pustil tudi za zmeraj - tega pa ni hotel, ker je bila prejšnja pokrajina že zelo dolgo ena najrodovitnejših in so tako lepa polja, trate in

vrtovi človeštvu vendar očitno koristnejši od morju podobnega jezera, ki se razprostira nedogledno daleč, z nekaj otočki in ladjami.

10 Za to čarovnijo bi mu rad dal dvesto funtov zlata; toda o tem ni hotel nič slišati in vedeti. Njegova hiša je morala biti prepolna vsakovrstnih najmogočnejših naravnih duhov, brez pomoči katerih čarodej nikoli ne bi mogel pričarati omenjenega jezera!

11 In tako si tudi ti, mladi čarodej, naredil to, česar nenadni nastanek nas je pravzaprav zvabil semkaj! Ta čarovnija je povsem podobna tisti, ki smo jo jaz in teh enajst tovarišev videli v Thibi, in za skrivnost njenega nastanka bi plačal veliko zlata; vem pa, da je to pri tebi prav tako malo naprodaj kot pri onem čarodeju v Thibi. Ti si še mlad in boš s tem zaslužil veliko denarja in drugih zakladov.

12 Iz tega zdaj gotovo uvidiš, da ti sploh ne nameravam izvabiti te skrivnosti; vsaj eno bi pa rad izvedel iz tvojih ust: kako, kje in kdaj si prišel do te modrosti in do te čarovniške umetnosti? Mene s tovariši vred si pripravil, da smo sprejeli resnično, najvišje Božje bitje, in te torej tudi ne bo motilo, če mi poveš vsaj to, kje si v tako zgodnji mladosti vse to odkril!«

45. Rafael razloži čarovnije indijskega čarodeja

1 Rafael reče: »Si pa res čuden človek! Tvoje številne izkušnje so ti tako zmešale glavo, da zdaj sploh ne znaš razlikovati lažno od resničnega! Če bi čarodeja v Thibi samo pozval, naj ti brez sobe in okna pričara jezero, tega ne bi storil za ves svet, poln zlata, ker bi mu bilo to povsem nemogoče; toda v omenjeni sobi bi ti skozi omenjeno okno lahko pričaral še več drugih pokrajin!

2 Tisti čarodej naj bi le zunaj, v goli naravi, za trajno pričaral tako solidno hišo, opremljeno z vsem! Tega pa, kot sem že rekel, ne bo nikoli storil! Zato je to, odkrito rečeno, Božje delo - ono pa je delo človeka, ki je pravzaprav le mehanični poznavalec narave, nikakor pa ne tako imenovani čarodej.

3 Če pa je to Božje delo, je takšna tudi moja modrost! Vse, kar odkriješ na meni, je iz Boga! Zato nikar ne sprašuj več, kako, kje in kdaj sem si vse to pridobil.

4 Za človeško oko lahko tudi ljudje naredijo čudežem podobna dejanja; toda to nikakor niso čudeži, temveč s povsem naravnimi sredstvi tudi povsem naravno narejene stvari, ki se laiku zdijo kot čudež samo zato, ker nima pojma niti o sredstvih

niti o načinu, kako jih uporabljati v določen namen. Če pa mu razložimo sredstva in njihovo uporabo ter uspehe, ki iz tega izvirajo, bo takoj lahko naredil isti čudež kot tisti čarodej, ki ga je imel prej za čudodelnika.«

5 Roklus reče: »Tudi pričaral pokrajino čarodeja iz Thibe?«

6 Rafael reče: »Vsekakor, toda sredstva za to je nekoliko težko dobiti; tisti čarodej je namreč sam izumil sredstvo in tudi vse drugo. Tega dvojega seveda ne razkrije in tako je že težko narediti isto, kar tam počne on in si s tem zagotavlja ugled glavnega čarodeja.

7 Če pa bi znal taliti čisti kremenjak in iz njega pripravljati čisto steklo in končno tega brusiti in polirati, kot brusimo in poliramo drage kamne - Indijcem dobro znano opravilo - bi ta čudež kmalu in povsem razumel, in to toliko jasneje, če bi bil poleg tega še neke vrste Apel, ki je lahko vodo naslikal tako varljivo, da je s tem prevaral celo ptiče.

8 Tvoj čarodej je slavni brusilec dragih kamnov, narediti zna steklo iz kremenjaka, zna ga tudi brusiti in polirati, poleg tega pa je še eden najboljših slikarjev v vsej Indiji, posebno v kopiranju pokrajin, seveda v zelo zmanjšanem merilu. Skonstruiral si je svojo napravo, s katero kaže svoje naslikane pokrajine skozi posebno brušeno steklo in s tem doseže takšno optično prevaro, kot si jo videl s svojim jezerom.

9 To je zdaj povsem skrivna znanost, ki so jo odkrili Feničani in po njih tudi Egipčani, in so jo, zelo na skrivaj, uporabljali za svoje najizrednejše čarovnije. V nekaj tisočletjih bodo imela vsa ljudstva najjasnejši vpogled v to; tedaj pa tudi ne bo več človeka, obdarjenega s čistim razumom, ki bi tak pojav še imel za čudež in to celo najbolj izredne vrste.«

46. Duhovščina kot sovražnik svetlobe

1 (Rafael:) »Povem ti, zgodilo se bo, da se bodo ljudje po železnih cestah vozili tako hitro, kakor leti izstreljena puščica, in bodo govorili z jezikom groma od enega konca sveta do drugega in bodo letali po zraku kakor ptice, daleč nad morji, deželami - in vendar jih nihče ne bo imel za čarodeje in še manj za bogove! Pač pa se bo duhovščina, ki bo vedno obstajala, zmeraj na vso moč trudila, da bi preprečila takšno poučevanje ljudstva; toda njeno prizadevanje bo tudi zmeraj povsem zaman!

2 Kolikor bolj se bo namenila ljudstvo voditi v noč in temo, toliko več stalno navzočih svetlobnih duhov bo s tem prebudila k toliko večji nasprotni dejavnosti, in s tem se bo med ljudstvom razširila čedalje večja in močnejša svetloba, dokler ne bo nazadnje duhovščina sama prisiljena ugrizniti v zanjo izredno kislo jabolko svetlobe in postati luč apostolov; toda za to bo potrebno veliko boja.

3 Prišlo bo, da bodo čarodeji nadvse preganjani, kal tega preganjanja pa je deloma že v farizejstvu, ki je čarodejem zelo nenaklonjeno, večidel pri vas, esenih, ki si zdaj od vsega sveta kupujete čarovniške umetnije. Že zdaj gledate na skrivaj z zelo ljubosumnim očesom na vsakega čudodelnika, posebno če morda naredi kakšen čudež, ki ste ga že uvrstili med svoje pridobitve za varanje ljudstva in ga zaprli za svoje zidove.

4 Gospodu Bogu pa je zdaj pogodu, da bodo postopno nastajali izredni izumi, ki pa jih ne bodo iznašli duhovniki, temveč povsem preprosti ljudje, in ti bodo dvignili ljudi na izredno kulturno raven.

5 Proti temu se bo seveda duhovščina začela nadvse glasno bojevati, celo z ognjem in mečem, toda vse to ji ne bo nič koristilo; kolikor siloviteje se bo bojevala proti temu, toliko bolj bo pred očmi ljudstva razgalila svoje sebično in oblastiželjno hudobno poželenje, s tem pa si bo zapravila vso vero in zaupanje ljudi.

6 Tistemu, pri katerem bodo le enkrat opazili, da je hotel koga prevarati, tudi v prihodnje ne bodo več zaupali, celo tedaj ne, če bi se pojavil s kakšno povsem resnično stvarjo; pri tem bi se namreč bali, da tiči v ozadju kakšen skrit slab namen. Zato bo duhovščine, ki bo svojo zlo vnemo preveč razgalila ne le deloma, temveč povsem konec.

7 Gospod Bog pa je že iz Svojega reda za vedno uredil tako, da se vse slabo in lažno zmeraj samo uniči; in kolikor bolj začne hlepeti po absolutizmu, toliko prej bo uničilo samo sebe.

8 Vse hudobno početje ljudi te zemlje je podobno majavemu stroju, ki postane povsem neuporaben toliko prej, kolikor bolj se nenehno in pridno uporablja. Tudi človeško telo samo se izrabi in se uniči toliko prej, kolikor bolj brezobzirno dejavno je v svojem lakomnem prizadevanju.

9 Za resničnega življenjskega filozofa nikoli ni razlog za nevero v Boga zato, ker vidi

vso duhovščino početi hudobije in delati stvari, zaradi katerih bi se njegov razum rad povsem preobrnil. Vse to namreč Gospod dopušča: prvič zato, da se ob tem resnični, čisti razum toliko bolj prebudi za resnično dejavnost, in drugič zato, da se hudobija toliko prej sama uniči in povsem propade.

10 Podnevi nihče ne išče luči in ne ceni njene resnične vrednosti, saj ga vendar nikjer ne teži jarem noči. Podnevi lahko dobro potujemo, saj se lahko ognemo vsakemu jarku, vsakemu kamnu na cesti in vsakemu prepadu, ker lahko vse to že od daleč vidimo. Toda kot v rogu temni noči je povsem drugače; tedaj lahko le mukoma in nadvse previdno napredujemo!

11 Kako dobrodošel je tedaj popotniku tudi majhen plamenček svetlobe, ki mu za silo osvetli pot vsaj za nekaj korakov daleč, in s kakšnim hrepenenjem bo svetlobo ljubeči popotnik v puščavi čakal prihajajoče jutro!

12 In glej, ravno tako se godi duhovnemu prijatelju svetlobe sredi duhovne noči, ki sta jo med pogosto preveč lahkoverne ljudi večinoma prinesli lakomnost in oblastiželjnost duhovnikov; toda kolikor temneje je, toliko bolj se občuti tudi pomanjkanje svetlobe in toliko bolj se ceni duhovna svetloba.

13 Ljudje, ki so z vzgojo že od zibelke povsem zaslepljeni, seveda ne opazijo pomanjkanja duhovne svetlobe in se prav udobno počutijo ob slepih tolažbah svojih duhovnikov, ki jim znajo zmeraj znova pripovedovati množico spodbudnih zgodb in to s kar se da svežo barvo, o sicer že davno umrlih ljudeh, ki pa so nekoč živeli pobožno in zvesto po duhovniških pravilih. To povsem pomiri slepe; ob tem pogosto jokajo od ganjenosti in postanejo zelo čustveni, to pa duhovnikom seveda nikoli ne škoduje.

14 Takšni ljudje, kot sem rekel, čutijo pritisk svoje duhovne noči prav tako malo kot sleporojeni občuti prisilo še tako temne noči; njemu sonce nikoli niti ne vzide niti ne zaide! Toda povsem drugače pritiska noč tistega, ki je bil vajen zmeraj hoditi v svetlobi večnega dneva resnice in mora potem kot najboljši pevec začeti tuliti z volkovi, če hoče ohraniti zdravo kožo!

15 Zamisli si, kako bi bilo, če bi bilo v skupnosti, kjer so vsi slepi, nekaj ostrovidnih. Zdaj bi nekdo od ostrovidnih začel opisovati veliko krasoto svetlobe in njeno čudovito barvno igro. Slepi pa bi mu takoj ukazali, naj molči in bi ga ozmerjali za predrznega in zlobnega lažnivca, medtem ko bi bil on seveda več kot trdno prepričan o najjasnejši resnici. - Povej mi, ali si lahko zamisliš, kako bi bilo pri srcu ostrovidnim, posebno če

bi imeli najboljša sredstva, s katerimi bi lahko ozdravili večino slepcev v vsej skupnosti, če bi ti le hoteli! Kako bi se ti počutil tam s svojim čistim razumom?«

47. Sadovi noči in sadovi duhovne svetlobe

1 Roklus reče: »To bi bilo najobupnejše stanje, posebno za zdravnika! Tisočkrat boljše bi bilo sploh ne obstajati, kakor živeti med slepci, ki so polni nezaupanja, domišljavosti in napuha! Vendar imaš prav, ljubi, nadvse modri mladenič! Na svetu je pač tako in nič drugače; zato menim, da je boljše zapustiti slepce in se kolikor mogoče ogibati vsakega srečanja z njimi. Ko bodo tako ostali brez vsakega zdravega vodnika, bodo nazadnje prej ali slej prišli do roba prepada, in ta jih bo neogibno vse pogoltnil. Njihov konec je sicer žalosten, toda zanesljiv, in nihče jih ne more pred njim obvarovati!«

2 Rafael reče: »Zdaj si spet enkrat povsem dobro presodil, in glej, tako Gospod iz Svojega reda neprenehoma ravna z ljudmi! Kadar postane kakšna človeška skupnost ali celo ves narod samovoljen in zloben, sovražen resnici in svetlobi iz nebes, potem Gospod tudi dopusti, da takšen narod preide v najhujšo življenjsko temo. V tej potem kmalu dela strahotne neumnosti, drugo za drugo, in s tem vsem, ki le malo vidijo, razodeva lastno slepoto in laž v vsem hotenju, prizadevanju in ravnanju. Takšno neozdravljivo ljudstvo mora nazadnje vendar priti na rob prepada, in ta ga mora brez milosti in usmiljenja požreti. Tisti, ki vidijo, pa se bodo razširili in s svojo svetlobo začeli duhovno in telesno blagoslavljati zemljo.

3 Toda Gospod gotovo ne pusti, da bi ljudstvo prišlo na rob prepada, dokler imajo ljudje vsaj malo resnične svetlobe, ker v njenem svetlikanju še vendarle prebiva svarilna slutnja pred pogubo.

4 Toda, ko neko ljudstvo začne resnično sovražiti svetlobo resnice in začne s svojimi duhovniki na vse mogoče načine sovražiti in preganjati tiste, ki vidijo - in povem ti, da je pri Judih že dolgo tako tedaj je tudi Gospodove potrpežljivosti konec in takšno ljudstvo ne uide več svoji pogubi.

5 Tedaj pride sam Gospod iz nebes na zemljo in obsodi hudobne slepe grešnike; in tako je tudi pravkar na zemlji, in sicer v najlepši deželi Judov, nekdanjega Božjega ljudstva!

6 Gospod pa bo zdaj zbral okrog sebe nekaj še zvestih in zdravih in jim dal

najpopolnejšo svetlobo iz nebes; toda poleg te svetlobe ne bo moglo obstati nič temnega, temveč bo pregnano na skrajni rob neogibnega prepada. Pred tistimi, ki vidijo, ti ne koristi noben lažni čudež več, ampak samo tak, ki najresničneje izvira iz Božje moči, ki jo je On položil v srce vsakega človeka, ki vidi resnico.

7 Kakor se lažna in slepa vera, ki je pravzaprav praznoverje, še prekmalu izkaže z vsakovrstno lažjo, s prevarami in čedalje hujšim pomanjkanjem ljubezni, tako se resnična, živa vera izkazuje s polno resnico v vseh stvareh brez kakršnega koli pridržka, in s čedalje večjo ljubeznijo med ljudmi in do Boga, iz te resnice in ljubezni pa s *tisto* Božjo močjo, ki jo je Bog položil v srce vsakega človeka, ki resnično vidi.

8 Kaj potem koristi človeku vsa njegova skrivna umetnost in znanost, če nazadnje celo ostrovidni vrabci lažnemu preroku pred vsem svetom kličejo s streh: 'Ti si zmeraj sebičen, hudoben slepar in svoje čudeže pred slepci delaš tako in tako! Toda pravih ostrovidnih Božjih otrok ne moreš prevarati nikoli; ti namreč zmorejo nekaj drugega iz Božje moči v svojih srcih, ki je duh večne ljubezni, in najnatančneje spregledajo tvoje bedno skrpucalo in tvoj gnusni namen. Zato pospravi svoja stara slepila in postani ostroviden človek v resnični Božji moči - ali pa te bomo mi vrabci oropali še tistega malo sija, ki ga imaš!' Povej! Bi se zaradi tega lahko jezil na vrabce? Sicer sleparja nič ne jezi bolj, kot če se mu postavimo po robu s popolno svetlobo resnice, toda nazadnje jo mora vendarle hočeš nočeš priznati!

9 Tam poglej očitni čudež, ki je nastal iz resnične Božje moči! – Ti si esen in poleg tega glavni čarodej tega reda. Oživljaš mrtve, luno potegneš skoraj pred nos duhovno slepim občudovalcem, narediš, da spregovorijo drevesa in trava in voda, skale in zidovi. Kaj bi le rekel, ko bi ti zdaj človeški vrabci vseh ras in razredov začeli zelo glasno razlagati, kako ti in tvoji pomagači, ko vas vaša služba pokliče v samostan, obujate svoje mrtve in pripravite vaša drevesa, travo, vodo, skale in zidove do govorjenja, in bi ti potem prinesli sem mrtveca in zahtevali, da ga prikličeš nazaj v življenje? Kako bi se odzval na to tvoj čisti razum, tvoj ostri um?«

48. Roklus brani esenstvo in njegove lažne čudeže

1 Roklus reče: »Gotovo bi moral to prenesti brez ugovora; resnica namreč ostane resnica, pa če mi škoduje ali koristi! Zdaj vem, kaj mi hočeš s tem pravzaprav povedati: da je tudi naš red nekaj slabega in da bo končno propadel takoj, ko bo čista Božja svetloba iz nebes razsvetlila srca ljudi. Prijatelj, to je sicer resnica, ki je ni mogoče zanikati - ko bo namreč Bog vse ljudi ali vsaj večino vpeljal v vse naše skriv-

nosti, bo naše početje seveda za zmeraj končano; toda vsaj očitati nam nikoli nihče ne bo mogel, da smo vse to počeli tudi le z iskrico kakšne sebične, hudobne volje, ker nam v tem nadvse žalostnem času ni bilo nikoli pri srcu nič drugega kot vsaj vsestranski zemeljski blagor ljudi, in naš samostan s,am po sebi ni nič drugega kot ustanova za izkazovanje ljubezni in prijateljstva. Za to tudi nismo izbrali niti enega slabega sredstva!

2 Seveda bi lahko rekli: Že vsaka prevara je slabo sredstvo! Toda tu tudi Bogu odgovarjam zelo odločno in pravim: Da, prevara je gotovo zmeraj slabo sredstvo, če z njo povezujem tudi najmanjši slab namen iz katerega koli sebičnega vzroka! Če pa vidim, da človeka ni mogoče ozdraviti drugače kakor edinole z očitno prevaro, in potem iz čiste ljubezni do trpečega brata uporabim to edino sredstvo in človeku s tem prav gotovo pomagam, celo najhujša prevara ni slaba, temveč je in ostane nadvse dobro in pravično sredstvo, proti kateremu mi noben bog ne more nič ugovarjati. Za potrditev tega ti bom zaupal le en primer iz svoje esenske življenjske izkušnje in moral mi boš dati prav, pa če bi bil ti sam desetkratni bog.

3 K meni je prišel jokajoč človek, ki mu je njegova ljuba, mlada in nadvse pridna žena zbolela za takšno boleznijo, ki jo je bilo mogoče matematično zanesljivo ozdraviti edinole z enim samim sredstvom, ki sem ga dobro poznal. Vsako drugo zdravilo bi ji gotovo prineslo smrt in moža naredilo za najnesrečnejšega človeka na svetu. Žena pa je čutila do tega sredstva tak odpor, da bi desetkrat raje umrla, kakor uporabila to sredstvo in zanesljivo ozdravila. V se prigovarjanje ni nič pomagalo in mož je čedalje bolj obupoval. Jaz pa, ki ob takšnih priložnostih nisem bil še nikoli v zadregi za dobro domislico, sem vpričo moža takoj zelo resno in odločno rekel ženi: 'Oh, bodi povsem mirna, saj poznam še sto drugih sredstev, ki takšno bolezen ozdravijo še veliko prej in zanesljiveje kot omenjeno!' S tem pa sem pravzaprav že debelo lagal, kajti za vse zaklade na zemlji resnično ne bi vedel povedati za nobeno drugo zdravilo. Ta prava kardinalna laž je torej bila že prva prevara v blagor bolnice.

4 Druga in torej še večja in nujna je bila v tem, da sem znanemu sredstvu dal drugo ime, primešal nekaj nevtralnega in mu s tem spremenil obliko, barvo in nekoliko tudi okus ter mu določil tudi zelo visoko ceno. Trije funti zlata so silno spremenili stvar. Žena je z velikim veseljem vzela zdravilo in potem je bila v nekaj urah ne le popolnoma rešena, ampak takoj sveža, vesela in tudi povsem zdrava! Jaz sam sem ob tej dobri prevari komaj zadrževal smeh in do te ure nista ne mož ne žena niti slutila te moje, za oba zdravilne prevare!

5 Zdaj te vprašam, ali je bila ta prevara sama po sebi dobra ali slaba? - Molčiš in mi ne moreš ugovarjati! Jaz pa ti bom povedal še drug primer in te potem zaprosil za sodbo o njem.

6 Glej, pred letom se je zgodilo, da je skrajno poštenim in nadvse premožnim staršem zaradi gobavosti umrla njuna edina trinajstletna hči. Za to sem zvedel po naključju in naglo pohitel v hišo velike žalosti. Oče in mati sta bila zaradi te izgube neutolažljiva. Natančno sem si ogledal mrtvo deklico in ugotovil, da je bila zelo podobna neki deklici v našem velikem zavodu za nego ljudi, in sem si mislil: 'Temu žalujočemu paru lahko pomagamo in to tudi moramo storiti!'

7 Takoj sem poklical očeta k sebi in mu rekel: 'Ne žaluj! Jaz sem pravi esen in ti povem, da lahko to spečo v samostanu s svojim arkanumom spet obudim! Zato jo spravi tja z vsem, kar je kdaj imela, in mi natančno opiši ves njen značaj, njene simpatije in antipatije, skratka, vse, kar jo je kdaj obdajalo, in zagotavljam ti, da ti bom to tvojo zdaj mrtvo hčerko najpozneje v dveh mesecih vrnil v tvoje naročje!'

8 Samoumevno je, da starša ob moji resnosti nista dolgo pomišljala, saj sta me že vnaprej imela za povsem nesposobnega vsake prevare. Kar je bilo torej dekličino od zibelke do njene smrti, so morali skupaj z njo spraviti v samostan. Ker sem med svojo službo pogostokrat prišel v to hišo in sem deklico zelo dobro poznal, in ker je bila prej omenjena oskrbovana deklica zelo podobna umrli in obenem zelo prilagodljiva, je bila zamenjava lahka. Po pretečenem času dveh mesecev je bila oskrbovanka že povsem na novo obujena hči obeh staršev, ki sta zaupljivo čakala na njeno vrnitev.

9 Jaz sam sem opravil vrnitev obujene v rojstno hišo. Ko sta me starša že od daleč zagledala in prepoznala, sta mi tekla naproti z rokami, dvignjenimi od veselja, in lažna hčerka je po mojem naročilu in poprejšnjem pouku, kako naj se vede, storila enako. Videti bi moral, kako blažena sta bila starša - z menoj vred bi jokal od veselja!

10 S to gotovo nadvse pretanjeno, obenem pa vendarle čudovito prevaro so postali trije ljudje popolnoma srečni; oba žalujoča, oče in mati, imata nedvomno spet svojo hčer, nadvse revna deklica pa je prišla k boljšemu paru dobrotnikov, kot si je njeno srce lahko kdaj koli želelo. In kaj sem imel od tega jaz? Povem ti, tako resnično kot tu stojim: nič drugega kot prijetno zavest, da sem osrečil tri ljudi!

11 Zdaj te vprašam, ali je tudi ta prevara slaba! Da, jaz sam imam za slabo vsako prevaro, ki jo kak človek naredi nedolžnim soljudem iz sebičnosti ali grde

dobičkaželjnosti; toda če se zatečem k pretanjeni prevari samo tedaj, ko sem popolnoma prepričan, da kakšnega zelo nesrečnega človeka ni mogoče drugače ozdraviti, tedaj je še tako debela prevara nekaj zelo dobrega in je noben razumen in moder bog ne more označiti za slabo. Poleg tega moramo biti še nadvse hvaležni človeškemu izumiteljskemu duhu, ki si je v našem redu izmislil vsakovrstna sredstva, ki trpeče ljudstvo osrečujejo in ozdravljajo!

12 Ali ni tudi vaš Bog po vašem Pismu proti staremu in slepemu očetu Izaku uporabil očitno prevaro, da je dal svojemu ljudstvu v Jakobu boljšega rodovnega očeta, kot je bil prvorojeni, surovi Ezav? Seveda se strinjam s teboj, da mora vsaka zla prevara, ko doseže kulminacijsko točko, uničiti samo sebe, toda prevara za dobro človeštva sama sebe gotovo nikoli - to se zgodi le s pomočjo kakšnega zlonamernega hudobnega izdajalca, da! Toda tedaj je vendar očitno prijatelj resnice, ki bi izdal našo dobro prevaro, tisočkrat slabši od najslabšega sleparja našega reda! - Spodbij me, če moreš! Glede tega sem pripravljen na vsakršen boj s teboj.«

49. Razlika med življenjsko modrostjo in prevaro

1 Rafael reče: »Ljubi prijatelj, odkrito ti moram priznati, da je s teboj res nekoliko težko govoriti; izhajaš namreč iz pravila, da namen posvečuje sredstvo in k temu ne morem pripomniti drugega kot to, da si ob vsej dobri volji in ob vsej svoji ostrini razuma na trhlih tleh, in da predvsem s svojim še tako čistim razumom nisi niti približno razumel skoraj nič od tega, kar sem ti povedal!

2 Samo zemeljske koristi in zemeljsko srečo ljudi vidiš, ker o duhovnih razmerah pravzaprav še sploh nimaš pojma.

3 Človeka je na tem svetu mogoče osrečiti z različnimi slepili; toda s tem za njegovo dušo in njegovega duha ne naredimo nič dobrega, temveč vse prepogosto zares nekaj zelo slabega.

4 Povedal si mi dva primera iz svojega življenja, kjer pri prvem nimam kaj ugovarjati; zdravljenje bolnice v bistvu sploh ni bilo prevara, temveč le življenjska modrost.

5 Kot prevara velja pred Bogom vsako prikrito dejanje in privabljanje ljudi, zaradi katerega morajo nujno trpeti fizično in moralno škodo. Če pa kak govor, privabljanje ali dejanje prikriješ le zato, da bi tako prav gotovo fizično in moralno pomagal svojemu bratu, ki ima pogosto najrazličnejše slabosti in bi se mu naravnost zelo težko

približal ali pa - se mu sploh ne bi mogel, tedaj je to le dobra in zelo priporočljiva življenjska modrost, nikakor pa ne prevara.

6 Če z dejanjem, govorom ali s privabljanjem zmeraj združiš resnično plemenit namen, nisi naredil nič drugega kot udejanil življenjsko modrost, za katero boš poplačan iz nebes. In v to kategorijo sodi tvoj prvi primer; kajti s svojo pametjo nikakor nisi hotel doseči nič drugega kot to, kar si spoznal kot povsem dobro in koristno za bolnico.

7 Toda tvoj drugi primer, čeprav je navidez enako dobrodušne narave, je povsem druge vrste. S tem je človeštvu za dolge prihodnje čase dan lažni dokaz za čudodelno moč tega vašega samostana, s katerim si je ob splošni slepoti ljudi ta ustanova odprla vse vire zlata vse zemlje in mora v ne predolgem času doseči pravljično bogastvo.

8 Kaj pa dela zemeljsko bogastvo in kaj zmeraj povzroča? Ljudi dela ošabne in oblastiželjne in povzroča trdosrčnost, brezčutnost in najbolj smrdeči napuh, s tem pa zaničevanje, sovraštvo in preganjanje soljudi.

9 Že Cireniju si se zelo nehvalevredno *ekspektoriral* (izrazil) o vseh duhovščinah in pokazal, kako kot Božji namestniki ubogo človeštvo velikokrat prav nečloveško mučijo, ga silijo, da dela zanje, sami pa ne delajo nič drugega kot pasejo najbolj nezaslišano lenobo, zato pa laično človeštvo z duhovnim in telesnim mučenjem silijo, da zanje živi, dela in umira! Takšne življenjske razmere si dobro osvetlil in prikazal, kako sramotne so.

10 Odkrito pa ti povem, da so vse obstoječe duhovščine na veliko čistejših tleh kakor vaš samostan; njihov temelj je bila namreč trdna in čista božanska resnica iz nebes, vendar pa so jo ljudje tako sprevrgli, da zdaj ne moreš več videti skoraj nič drugega kakor laž in različne prevare. Kaj šele lahko nastane potem iz vašega instituta, ki načelno že zdaj ne temelji na ničemer drugem kakor na laži in prevari?!

11 Ali misliš, da se bodo vaši nasledniki povsem dosledno držali vaših zdaj postavljenih norm? Že v petdesetih letih bo vse dobilo povsem drugo podobo! Sleparije in vsakovrstne čarovnije se bodo še pomnožile in izboljšale. Drznili se boste lotiti tudi oživljanja starih oseb, od katerih se bo nekatero bolj, drugo manj posrečilo.

12 Za izdajo svojih skrivnosti boste določili najgrozovitejše in najbolj neizprosne kazni; da, celo vprašanje, kako je mogoč ta ali oni vaš čudež, boste razglasili za

kaznivo! Vaš izrek bo: 'Ljudstvo, ničesar ne smeš vpraševati, samo verovati smeš in prav nič dvomiti. Če ti kaj manjka, pridi in za predpisano opravljeno daritev ti bomo pomagali! Vse drugo ti ne sme biti nikoli mar.'

13 Zato bodo vedoželjni ljudje skrivaj postali ogorčeni, delali bodo vsakovrstne preiskave in bodo od zunaj prodrli v vaše skrivnosti. To vas bo napolnilo s skritim besom in tistim, ki se bodo pregrešili nad vašim svetiščem, boste zagrozili z najstrašnejšim maščevanjem in ga, če bo le mogoče, tudi brez prizanašanja uresničili.«

50. Nevarnosti lažnih čudežev esenskega reda

1 (Rafael:) »Razburjal si se nad spokornimi deli Indijcev! Že v petdesetih letih boste vpeljali še desetkrat hujša; ko boste morda le dosegli, da se bo večina ljudstva v svoji veri trdno navezala na vas, do tega ga je z vašimi navideznimi čudeži lahko pripraviti, potem lahko pride, kar hoče, in ljudstvo blagovoli to kmalu in brez ugovora sprejeti. V svoji neumnosti vas namreč ne more imeti za nič drugega kot za služabnike bogov na Zemlji, ki so opremljeni z različnimi skrivnimi božanskimi vsemogočnimi močmi, proti katerim ne more nič opraviti nobena zemeljska volja in nobena svetna človeška oblast.

2 S takšnimi čudeži bi prav gotovo lahko dobili ljudstvo povsem na vajeti. Ko pa to dosežete, lahko rečete enemu ali drugemu človeku: 'Ti hudobni grešnik! Kaj si mislil, hotel in tudi že skoraj storil hudega, mi, da mi, vidimo že hudobne misli in želje, ki kalijo v tvojem srcu in se jih boš zavestno zavedel šele prihodnje leto. S tem si priklical nad svojo pokvarjeno glavo prekletstvo in jezo bogov! Opozarjamo te, da se v prihodnje vzdržiš vseh hudobnih misli in želja in za tokratno pomiritev bogov položiš najprej k našim nogam čim večji dar zmoreš, in se poleg tega še tri leta vsak dan skoraj do krvi bičaš z vrvjo po golem hrbtu! Gorje ti za večno, če ne boš naj natančneje izpolnil te pokore!'

3 Ubogi človek, ki pravzaprav nikoli ni imel zle misli, še manj kdaj kakšne hudobne želje, vam bo povsem brez ugovora verjel, da je velik in vsega prekletstva vreden grešnik, in se mora voljno podrediti vsemu temu, kar ste mu naložili kot vsemogočni in vsevedni Božji služabniki. - Vprašam pa te po sodbi tvojega čistega razuma, ali je ta končni cilj, ki ga nazadnje vendarle morate doseči, dober in pravičen, in ali tudi upravičuje sredstvo, s katerim bo zanesljivo dosežen!«

4 Roklus reče: »Da, toda takega namena nismo imeli še nikoli, temveč smo zmeraj imeli v mislih le korist za ubogo, trpeče človeštvo, in tako še zmeraj ne uvidim prav, kako more biti moje sredstvo, lažna oživitev umrle deklice, slabo! Kajti tega, kar meniš, da bi s tem morali doseči - in je navsezadnje vse naše prizadevanje, čeprav zdaj še tako prikrito, usmerjeno v to, da bi namen dosegli, - tega si pri vsem svojem še tako čistem razumu nikakor ne morem predstavljati! Saj vendar moramo imeti nekakšno voljo, če hočemo doseči nekaj slabega. Pri vseh nas pa je, kolikor vem, prav nasprotno! Od kod naj bi prišlo najslabše od najslabšega v naš institut?«

5 Rafael reče: »Prijatelj, vzemi najčistejšo pšenico in jo posej na še tako čisto njivo, in ko bo vzkalila, boš med njo še zmeraj našel veliko plevela! Ker pa ti in tvoji tovariši ne sejete v zemljo nič drugega kot semena plevela, kako nameravate potem žeti pšenico?

6 V vseh časih in vseh deželah na zemlji se je ljudem prvotno oznanjala najčistejša Božja resnica po ustih prerokov, prežetih z Božjim duhom. Samo poglej te resnice zdaj, po nekaj tisoč zemeljskih letih. Kaj so? Večinoma plevel, človeška pravila, laži in debele sleparije vseh vrst! Vi pa ste ustanovili svoj institut na ničemer drugem kot na laži, in s tem nameravate buditi resnico v srcih ljudi? Kam s svetom?!

7 Kaj ti koristi, če izkoplješ veliko in globoko luknjo v zemljo na javni cesti in pri tem nimaš niti najmanjšega namena, da bi kdo vanjo padel?! Ko pa bodo potem ponoči ljudje potovali po tej cesti, povej, ali ne bodo popadali v to luknjo in se v njej ubili prav tako, kot če bi luknjo v zemljo skopal z namenom, naj bi ljudje padli vanjo in se ubili?!

8 Ali če pride k tebi bolnik, katerega bolezni ob vsem svojem še tako jasnem razumu ne poznaš, in mu potem daš sredstvo, ki je prav strup za njegovo stanje! Bolnik seveda umre. Ali lahko to sredstvo imenujemo dobro, čeprav si ti kot zdravnik imel pri tem najboljši namen?!

9 Tisti, ki so na cesti, ker je zelo močvirna, naredili luknjo ali globok odvodni jarek, ne da bi čezenj naredili most z dobro ograjo, so tudi imeli dober namen, namreč, da bi cesto osušili; toda v svoji kratkovidnosti jim ni prišlo na misel, da utegneta biti takšna jama ali jarek zelo nevarna tistim, ki bodo hodili po tej poti ponoči.

10 Sredstvo za izsuševanje ceste je bilo torej tudi ob najboljšem namenu slabo, ker dobronamerneži sploh niso preračunali, kako morata luknja ali jarek popotnikom ponoči vendar očitno postati nadvse nevarna. Ah, ko bi popravljavci močvirje napolnili

s kamenjem in lesom in tako izsušili cesto, ali bi nad jarkom naredili vsaj dober in trden most, tedaj bi bilo sredstvo z namenom vred dobro. Ker pa so le mislili: No, podnevi bo vsak popotnik lukнjo ali jarek tako in tako pravočasno opazil in se jima ognil, ponoči pa naj nihče ne potuje!, je bilo sredstvo slabo in ga noben dober namen ne more posvetiti!

11 In prav tako je vaš institut lažnih čudežev v bistvu slabo sredstvo za zveličanje človeštva, ker tedaj, ko ste ga ustanovili, niste preračunali, kakšne neizrekljive pomanjkljivosti za človeštvo utegnejo nastati zaradi njega. Kaj ti koristi lažna oživitev hčerke tvojega prijatelja, če bi ta od nekoga, ki bi mu lahko popolnoma zaupal, izvedel, da je njegova hči lepo pokopana in je dobil v varstvo kot svojo oživljeno hčerko povsem tujega otroka? Ali misliš, da bo tvoj prijatelj tudi v prihodnje zadovoljen s takšno prevaro? Ali si ne moreš predstavljati, da bi takšna izdaja na ves vaš institut vrgla nenavadno uničujoče slabo luč in ga spravila ob vso vero in zaupanje?!

12 Preveri obojestranske posledice takšnega izdajstva in razmisli, ali imamo lahko slabo sredstvo, če resno premislimo, zgolj zaradi slepo dobrega namena in za dosego le navidezno dobrega cilja, za dobro in posvečeno pred sodiščem svete sodniške službe resnične in edino pravične Božje modrosti in Njegovih svetlobe polnih duhov!

13 Ali to ne pomeni, da hočete oslabiti ali celo izničiti resnično moč Božjega duha, s katerim so bili neredko napolnjeni ljudje na tej Zemlji, deloma iz povsem napačne častihlepnosti in deloma iz nevoščljivosti in velike ljubosumnosti in iz strahu, da bi se jim zmanjšal zaslužek ali da bi ga celo izgubili. Kako mora biti pri srcu zadrtemu esenu, ko si tu temeljito ogleda ta očitni čudež, ki je bil narejen ob belem dnevu pred očmi vseh ljudi, in si mora nazadnje skrivaj pri sebi misliti: Glej, česa takega ne boš ti nikoli zmogel narediti! Le kaj so esenski čudeži v primerjavi s tem tu!?«

51. Resnični in lažni čudodelniki

1 Roklus reče: »Misleci seveda opažamo tu velikansko razliko, toda za laika je nekaj hitro dobro! Če nas kak čudodelnik iz svoje notranje duhovne moči le ne izzove pred ljudstvom in mu ne razkrije naše povsem naravne magije, se lahko - tako menim - mi, naravni čarodeji, prav dobro obdržimo ob resničnem čarodeju, ki zajema iz notranje moči Božjega duha, in on ob nas, če ga morda ne muči ljubosumje!«

2 Rafael reče: »No, te sicer še kaj muči?! Ali misliš, da resnični čudodelnik iz Božje moči, ki prebiva v njem, tudi gleda na posvetno čast in zemeljski zaslužek?! Ali za

človeka ni višjega in dokončnejšega cilja kakor posvetna, čim boljša telesna oskrba in osebna čast pred obličjem te materialne Zemlje? Poslušaj in občuti!

3 Vsak človek ima neumrljivo dušo in v duši še bolj neumrljivega duha. Da pa duša kot duh, ki se je razvil iz materije, postane povsem eno z Božjim praduhom, ki se imenuje 'ljubezen', mora duša vse svoje prizadevanje samodejno usmeriti v to, da se, prvič, odtegne materiji in njenim večnim zahtevam in vse svoje prizadevanje, delo in početje usmeri zgolj v čisto duhovnost, drugič pa mora neprenehoma skrbeti samo za to, da postane eno z duhom čiste Božje ljubezni, ki prebiva v njej, kajti Bog sam je v Svojem prabitju najčistejša ljubezen.

4 Kako pa lahko človek izve, da je njegova duša postala eno z resničnim Božjim duhom v njej? - To nadvse zlahka zve iz sebe! Ko v sebi ne boš čutil več ne napuha, ne nepotrebnega častihlepja, nevoščljivosti, lakomnosti in hlepenja po blišču, nobene sebičnosti, zato pa toliko več žive resnične ljubezni do bližnjega in Boga, in ti bo to povzročilo resnično srčno veselje, ki te bo močno ganilo; ko boš vse svoje imetje razdelil ubogim in zelo stiskanim bratom in sestram, da, ko boš v srcu občutil pravo bolečino, če kakšnemu revežu ne boš mogel pomagati, ko ti bo Bog vse in vsa zemlja z vsemi svojimi zakladi nič, tedaj bo tvoja duša že povsem eno z Božjim duhom v njej in bo dosegla popolno, večno življenje, modra bo, in kjer je potrebno, sposobna samo s svojo voljo delati čudeže!

5 Prav zato, da bi človeške duše pripravil do tega, je Bog marsikateri pobožni duši, ki je v sebi in z Bogom postala eno, podaril božansko čudodelno moč posebno visoke stopnje, da bi slabotnim in malovernim pričevala, za kaj je Bog določil ljudi, določil kako morajo živeti in kako ravnati, da bi ta Božji namen v sebi popolnoma uresničili.

6 In resnični čudodelnik gotovo ne naredi nobenega čudeža, da bi ga neumni in slepi svet občudoval ali da bi celo kaj zaslužil - to je pomembno le za materialni svet - temveč, da bi soljudem pokazal resnično življenjsko pot, jim vlil pogum in zaupanje za boj s svetom in njegovimi zlimi strastmi, jim pokazal resnični temelj, vrednost in cilj življenja, in jih tako po povsem kratki poti pripeljal do tega, za kar jih je vse Bog poklical, namreč do resničnega, večnega življenja in njegove največje blaženosti

7 Zdaj pa vprašaj sebe in ves svoj institut, ali ste tudi vi kdaj delali svoje lažne čudeže s tem namenom! Vi ste sicer svetno modri in ne ravno že po rojstvu hudobni ljudje; toda na lovu za dobrinami tega sveta ste v notranji življenjski sferi povsem slepi. Svet in njegova blaženost sta vam vse! Da bi kolikor mogoče popolnoma dosegli, si je

predvsem nujno s primernimi in gotovo učinkovitimi sredstvi pridobiti največji mogoči ugled. Z mečem v roki to ne gre zmeraj najbolje; ni pa si ravno težko ustvariti nekakšnega bogu podobnega ugleda z vsakovrstnimi čarovnijami, ker so vsi ljudje po naravi veliko bolj željni čudežev kakor vojne. Potem je treba s takšnimi lažnimi čudeži le še radovednežem ustvariti nekakšno materialno, četudi le navidezno korist, in igra bo dobljena.

8 Vaša tendenca torej ni nič drugega kot ta: Ljudje, ki smo se ozrli po vsem svetu, smo si pridobili izkušnjo, da človek po tem zemeljskem življenju nima več življenja in ga ne more imeti. Ker pa že moramo živeti na svetu, poskusimo vsaj živeti kar se da dobro. Da bi to mogli, izumimo nekaj, s čimer lahko obveljamo pri ljudstvu za nepogrešljive, ter najlažje in z najmanjšim trudom na svetu za koristne. Potem bo ljudstvo samo opravilo vse težko delo za nas, mi pa bomo ob tem živeli zelo dobro, in ljudstvo, ki bo do konca skrbelo za nas, si bo ob tem mislilo, da opravlja Bogu všečno službo s tem, da vse stori za nas! Zato pa se zaradi svojih čudodelniških sposobnosti predstavimo ljudstvu kot stalni in neuničljivi namestniki bogov na zemlji in zato bomo tudi živeli kot bogovi. Le nikoli nobenih izdajalcev! Če se lahko le petdeset let obdržimo brez izdajstva, se bodo knezi s svojimi ljudstvi vred od same ponižnosti plazili pred nami po prahu.

9 Da pa bi zadevo naredili kar se da učinkovito, se na začetku ne smemo ogibati stroškom, da bi vse uredili tako, kot si le lahko najučinkoviteje zamislimo. Potem se moramo pred ljudstvom zmeraj predstavljati kot najljubeznivejši in najsočutnejši in nad bogovi resnično navdušeni ljudje, in ljudstva nas bodo nosila po rokah! Stari ustanovitelji religij so bili sicer pametni: ljudstvo so pripravili tako, kot so ga lahko najbolje uporabljali; toda mi, bolj izkušeni eseni, bomo ustanovili religijo, h kateri bodo morala na koncu pristopiti vsa ljudstva s svojimi vladarji vred! Vemo namreč, kako je skoraj povsod drugod, v prihodnje pa bomo izvedeli in vedeli še več; naš najuspešnejši institut bomo zmeraj izboljševali in kar najbolj obogatili z vsem, kar nam koristi, in ga tako kot za vse čase docela neuničljivega postavili nasproti vsem našim sovražnikom!'

10 No, če bi se morda tudi resnični čudodelniki iz Božjega duha želeli združiti z vam, tedaj bi bil vaš institut za varanje ljudi seveda nekaj povsem nepremagljivega in vi bi kmalu gospodovali nad vsemi zakladi te zemlje; toda resnični čudodelniki so, kakršni so bili in kakršni bodo tudi vedno ostali, zmeraj največji sovražniki vsake prevare in laži, in se torej ne bodo nikoli združili z varni, ampak vas bodo povsod razkrinkali in

ljudstvom kazali vse priprave iz zornega kota vašega tako zglednega instituta! Tako bodo vaši upi, ki so videti tako lepo zeleni, še prekmalu oveneli in ne bodo za nikogar več imeli nobene vrednosti. Ali boš tudi tedaj še trdil, da bi se lahko vaš institut lažnih čudežev poleg pravih čudodelnikov prav udobno obdržal? Glej, jaz sam bi zlahka z enim samim čudežem tako oslabil vaš institut, da odslej noben človek gotovo ne bi nikoli več pribežal k vam s kakšno prošnjo! - Mi verjameš ali ne?«

52. Roklus dvomi o Rafaelovi moči

1 Roklus reče: »Če si tudi v dejanju tako mogočen kakor v besedi, bi kaj takega vsekakor zmogel; toda doslej sem pri vseh ljudeh doživel le to, da so bili v besedi najmočnejši modreci zmeraj najslabši v dejanjih. Odkrito ti torej priznam, da se tvoje nekoliko visoko leteče dejanske moči ne bojim ravno preveč! Vendar je marsikaj mogoče, čeprav ni zmeraj verjetno!

2 Pojdi ko nima staršema in jima povej, da od mrtvih obujena hči ni prava, temveč le zaradi velike podobnosti podtaknjena, in videl boš, ali ti bosta verjela! Da, pokazala ti bosta vrata, verjela ti pa ne bosta nikoli, čeprav bi ti bilo mogoče pripeljati jim drugo, še bolj podobno kopijo. Kajti obujenje resnične hčerke ti menda vendarle ne bi uspelo; prvič, bi komaj mogel vedeti, kje je pokopana, in drugič, so črvi njeno telo že precej obglodali.

3 To bi bilo, tako menim, še edino sredstvo, ob katerem bi oba starša vsaj za nekaj časa ostrmela; v skrajnem primeru bi dobra starša zaradi velike podobnosti resnično obujeno hčerko sprejela kot rejenko. Toda pustiva zdaj vse to prazno besedičenje in se obrniva k nečemu drugemu!

4 Si tudi ti eden od te družbe? Kaj je pravzaprav namen vašega bivanja tu? Ali morda vrhovni namestnik, kot se je že večkrat zgodilo, tu podeljuje ljudstvu javne avdience, sprejema prošnje in posluša vsakovrstne pritožbe ljudstva in njegovih zastopnikov, ali ima tu nekakšno sodišče ali bojni posvet? Saj vendar vidim tu ljudi z vseh koncev in krajev meni znane Zemlje. Celo najbolj črni zamorci, da tako črnih še nikoli prej nisem videl, so tu izredno številno zastopani; ne manjkajo niti Perzijci, Armenci, Tavrijci; Grki, Rimljani in Egipčani!

5 Zaradi skromnosti in iz primernega spoštovanja pred modrim in ostarelim Cirenijem tega vprašanja ne bi nikoli načenjal; toda ker sva se zdaj že dobri dve uri pogovarjala, sem zbral pogum in sem pred teboj glasno izgovoril to vprašanje! Povej mi tudi nekaj

o tem, če ti je prav, kako je vendar sploh nastala ta hiša z vrtom, s pristanom in z ladjami! Sicer še vem, kaj si mi o tem že povedal; toda samo zgolj z močjo Božjega duha v človeku menda le ni mogla nastati! Ta moč lahko človeku sicer pokaže najprimernejša sredstva za izvršitev takšnega dela; toda brez teh, zgolj iz zraka, kaj takega pač ni mogoče narediti! Daj, ljubi, modri, mladi prijatelj, povej mi vendar odkrito, kaj morda veš o tem!«

6 Rafael reče: »Samo malo še potrpi; kajti s prejšnjim pogovorom še nisva čisto pri koncu, in zakaj so ta ljudstva zbrana tu, ti tudi ne smem izdati pred časom! Pozneje boš zvedel še več; za zdaj pa le ostaniva lepo pri tem: ali jaz sam ne bi bil sposoben vašemu institutu zadati uničujočega udarca, ne da bi si od nekod priskrbel drugo kopijo lažno čudežno obujene hčerke! Ti dvomiš o tem, kljub temu pa bi ti lahko v trenutku priskrbel takšen dokaz, da bi se ti ob njem naježili lasje. - Kaj bi rekel potem?«

53. Roklus upravičuje ustanovitev esenskega reda

1 Roklus reče nekoliko prizadet: »Prijatelj, moja vest mi ne očita nobenega zločina! Zmeraj sem živel strogo zakonito; zaradi česa naj bi se mi ježili lasje? Če pa je naš institut že taka grozota pred ljudem nevidnimi očmi Boga, katerega obstoja seveda ne morem več zanikati po vsem, kar sem slišal od tebe, bi vsevedni, vsevidni in vsemogočni nadvse pramodri Bog vendar moral imeti kakšno sredstvo, s katerim bi zlahka preprečil ustanovitev takšnih institutov! Mi in pravzaprav naši predniki pa nismo niti pred ustanovitvijo tega instituta, niti ob njej, niti po njej od nikoder občutili nobene ovire; tudi država, ki smo ji načrt vendar javno predložili, je z vso pripravljenostjo dovolila ustanovitev tega njej očitno nadvse koristnega instituta, nam zanesljivo obljubila svojo diskrecijo in tudi obljubila, da nas bo, če bo treba, z orožjem branila in varovala. Ljudstvo - v njegov blagor je bil institut ustanovljen - tudi ni prav nič ugovarjalo. Z nobene strani torej, niti z Božje niti z državne in meščanske, ni bilo nobenega ugovora, in tako je bilo povsem nemogoče, da bi se z ustanovitvijo tega instituta pregrešili proti komur koli, in člani tega instituta lahko zato vsakomur in tudi Bogu stopimo pred oči z mirno vestjo, zato resnično ne bi vedel, s čim bi mi lahko zakonito naježil lase!

2 Po tvojih besedah ti je sicer lastna posebna moč, navsezadnje si celo ravno ti tisti, ki je naredil ta čudež, morda lahko tudi samo z besedo in voljo obujaš mrtve - tako govore zdaj po našem mestu o nekem Nazarečanu, ki naj bi bil to celo zmogel pred

očmi vsega sveta, o čemer niti preveč ne dvomim; ljudje so znotraj sebe namreč duhovi zelo različne razsežnosti in tako nekdo ali sam iz sebe ali po naključju odkrije nekaj, o čemer milijoni pred njim, ob njem in po njem nimajo niti pojma, in to opravi in spravi s tem pol zemeljskega kroga v največje začudenje. In tu našega instituta spet ni mogoče preplačati z nobenim zlatom, ker išče ravno takšne izumitelje in se na vse načine trudi, da bi jih pridobil zase in njihove posamezne izume naredil za skupno dobro ljudi!

3 Mi, eseni, ne bomo nikoli preganjali nobenega izrednega človeka in ga ovirali na njegovih poteh, temveč ga celo podpiramo, kolikor je mogoče, in ga skušamo na vse mogoče načine pridobiti zase - to nam je že večkrat uspelo. Da mu potem pri nas ne gre slabo, to ti kot *en* mož zagotavlja ves institut! Glej, tako mislimo, takšni smo in tako tudi ravnamo, ne glede na plačilo niti tostran niti onstran! To, kar po splošnem prepričanju spoznamo kot dobro, delamo zaradi dobrega samega! Pred kakšnim sodnikom naj bi le trepetali ?

4 Si nazadnje morda celo ti sam tisti čudoviti Nazarečan? Tudi dobro, in pravzaprav še bolje; kajti končno sami spoznamo moža ali mladeniča, o katerem smo slišali že toliko izrednega! Le nekoliko premlad se mi zdiš za Nazarečana, ki naj bi bil po opisu star vsaj trideset let! Toda nič za to, saj mogoče tudi sploh nisi slavni Nazarečan; tudi ti imaš zelo živahnega in prizadevnega duha, bil si daleč naokrog in si lahko nabral različne izkušnje. Zakaj ne bi tako dosegel tudi sposobnosti, o razsežnosti katerih ne morem imeti niti pojma? Oh, nate nisem niti najmanj ljubosumen. Prav tako ne ta jim, da bi lahko poleg naših navideznih čudežev obstajali tudi resnični; pred navideznimi čudeži so vedno morali biti pravi, sicer ljudje ne bi mogli izumiti lažnih. Nikakor pa ti ne priznam, da smo s svojimi navideznimi čudeži hoteli kdaj doseči kaj slabega.

5 Seveda pa nismo vedeli, da takšni lažni čudeži povsem uničijo moralno duševno sfero ljudi, in to je zanje veliko zlo; vsi skupaj smo bili ateisti in nismo mogli imeti pred seboj nobene druge sfere življenjske sreče ljudi kot zemeljsko, ker v življenje po smrti nismo verovali, vsaj v kakšno sebe zavedajoče ne! Kaj pa nas je odvrnilo od obstoja Božjega bitja in pripeljalo k popolnemu ateizmu, sem ti že kar se da razumsko nazorno *per longum et latum* (na dolgo in široko)* predstavil in zdaj sem prepričan, da stojim pred teboj kolikor je mogoče čist, četudi bi bil ti sam Bog.

6 Niti kančka slabe vesti ni v moji notranjosti in tako se pogumno soočam s teboj! Smrti se ne bojim, čeprav res nisem prijatelj bolečin in trpljenja. S čim bi sicer lahko

naježil lase možu, ki lahko tudi o sebi reče: *'Si totus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae* (Četudi se zruši ves zemeljski krog, bodo ruševine vendar nosile neustrašnega)! Ostaniva raje dobra prijatelja in se podpirajva v vsem dobrem in resničnem, kar zanesljivo koristi vsem ljudem, in potem po mojem mnenju ne bo potrebno, da bi drug drugemu ježila lase. Sicer pa lahko storiš, kar hočeš, vendar svet na splošno kljub temu ne bo postal boljši, kot je zdaj in kakršen je bil od nekdaj!

7 Še najljubše pa bi mi že bilo, da bi se s tovariši spet oddaljil! Pravkar sem namreč tu opazil več farizejev, in - odpusti mi, prijatelj! - s temi se kjer koli zelo nerad srečam, ker ti ex *diametro* (naravnost, diametralno) nasprotujejo vsakemu napredku. Naj ti prihranim vse nadaljnje razlage in trud! Zdaj vem, pri čem sem in kako naj duhovno ravnam, da bi dosegel večno življenje iz Boga; več za zdaj ne potrebujem in tudi nadaljnje razlage tega čudeža s hišo ti odpuščam, čeprav bi jih rad v temelju dojel! Toda tu je veliko farizejev, prišel je celo bikastonogi poglavar iz Cezareje? Oh, od tod bomo pa kmalu izginili!«

8 Rafael reče: »O, zaradi njih že lahko ostanete; ti so zdaj še toliko farizeji kakor ti! Kdor hodi tu, je čist človek, razen enega, ki pa ga prenašamo zaradi Pisma. Torej teh farizejev tukaj se nič ne boj! Toda, mar nisi nekaj slišalo čudodelnem Nazarečanu? Povej mi kaj o njem in jaz te ne bom več ustrahoval. - Boš?«

9 Roklus reče: »Zakaj pa ne? Veliko sicer ne vem; kar vem, pa ima glavo in rep in zasluži vso zaupanje. Le malce potrpljenja prosim, da se zberem!«

54. Roklusove izkušnje in mnenje o Nazarečanu

1 Po kratkem odmoru reče Roklus Rafaelu: »Najljubši, mladi, resnično modri prijatelj! Zdaj sem povsem zbran in ti lahko pripovedujem, kar pa sem tudi sam šele pred nedavnim slišal od nekaterih trgovcev iz Nazareta in Kafarnauma; glede na dejstva sem jim res brezpogojno verjel, saj so to možje, ki jim je mogoče verjeti. Več od tega, kar sem kot zvesto in resnično slišal ravno od teh svojih poslovnih sodelavcev pa seveda ne vem niti zloga, in tako me poslušaj!

2 V mestecu Nazaret, ki leži ob gornjem Jordanu, ne v kraju enakega imena v gorovju, je živel tesar, ki je spočel s svojo drugo ženo sina ter mu dal ime Jezus. Ta je bil do svojega tridesetega leta tudi tesar in zmeraj tih človek, ki je veliko razmišljal in malo govoril. Sicer je bil izredno olikan mož; nikoli ga niso slišali prepirati se in tudi ne častiti niti kakšne mične Venere niti Bakhusa.

3 Prevladujoča značajska poteza njegovega življenja je bila stalna in najskromnejša treznost. Poleg tega je bil zmeraj zelo ponižen in usmiljen do ubogih in je za svoje zmeraj odlično tesarsko delo zahteval le zelo majhno plačilo, to pa je vedno nadvse vestno oddajal staršem. Ko pa je dopolnil natanko trideset let, je vse orodje odložil in se ni več dotaknil niti sekire niti žage.

4 Njegovi bratje in njegova menda še živa mati, ki so vsi pošteni ljudje, so ga vprašali za vzrok, on pa naj bi jim bil odgovoril nadvse mistično takole: 'Prišla je ura, od katere naprej moram izpolniti voljo svojega Očeta v nebesih, kajti zato sem tudi prišel na ta svet!'

5 Kmalu nato je zapustil očetovo hišo, odšel v majhno puščavo nedaleč od izliva Jordana iz jezera, ob katerem smo pravkar, tam pridobil učence in učil ljubiti Boga in bližnjega ter svari! pred starim kvasanjem farizejev, to pa je nekaj, zaradi česar se mi je mož zelo priljubil, čeprav še nisem imel sreče, da bi se z njim osebno srečal; nasprotnik farizejev je namreč zmeraj naš prijatelj in lahko dobi od nas vsakršno podporo.

6 S tem svojim nadvse spoštovanja vrednim naukom menda povezuje čudovito magično moč volje in dela čudeže, o katerih doslej še noben smrtnik ni niti sanjal. Vsakega mrtvega naj bi, na primer, spet priklical v življenje samo z besedo in voljo brez vseh zemeljskih sredstev; kakor neverjetno in pravljično se to sliši, pa naj bi bilo vendarle popolnoma resnično! Skratka, hodil naj bi iz kraja v kraj, povsem razumljivo učil ljudi spoznavati sebe in Boga, in vsak njegov korak naj bi bili spremljali najizrednejši čudeži!

7 Njegovi menda že zelo številni učenci, ki zmeraj hodijo z njim, ga imajo za Boga, ker resnični Bog z vsemi svojimi čudežnimi lastnostmi ne bi zmogel več. Toda pustiva to; kajti bog, kot si ga v različnih oblikah in podobah predstavljamo, tako in tako ni nič drugega kot nadvse majav izrodek človeške domišljije s samimi izmišljenimi sposobnostmi, ki niso nič, prav tako kot njihov ničevi nosilec, namreč izmišljeni bog!

8 Če pa je s čudodelnikom iz Nazareta tako, o čemer nikakor ne dvomim, tedaj sploh ne razumem, zakaj ga ne bi mogli ali smeli imeti za boga! O tem si mislim takole: Ta človek, po svoji naravni zasnovi gotovo sposobnejši od kogar koli drugega na vsej Zemlji, je s svojo življenjsko vnemo našel v sebi središče svojega ljubezenskega življenja, potem je to središče najskrbneje negoval, hranil, krepil in oblikoval.

9 S tem resničnim življenjem, ki ga kot povsem izoblikovano vsega prešinja, se povezuje s splošno življenjsko silo narave, in njegova volja mora potem voditi ne le njegov lastni življenjski organ, ampak vse organe v celotni naravi, ker po svojem življenju združuje v sebi vodilne niti vseh drugih delnih življenj v bitjih in tako lahko po mili volji gospodari z vsemi bit ji.

10 Že prej sem ti kot popoln ateist pripomnil, da lahko človek le po najdenju življenjskega počela v sebi postane resnični bog in kako se to zgodi ter doseže večno življenje; morda so že mnogi v davnini to dosegli in mnogi v prihodnje še bodo; in tu imamo moža iz Nazareta, ki ni pravljičen in povsem upravičuje mojo trditev! Njega sem tudi imel v mislih, ko sem ti to omenil. Veliko bi dal za to, da bi ga lahko kje našel! Sam bi postal njegov učenec, in če je z njim vse tako, kot so mi povedali nekateri kolegi, bi ga brez nadaljnjih pomislekov imel celo za resničnega Boga ter bi ga ljubil in častil iz vseh svojih življenjskih moči, čeprav bi mi postavil nasproti tudi tisoč judovskih Jehov in sto tisoč egiptovskih Zevsov!

11 Povem ti: Vsi Jehove in vsi Zevsi, egiptovski, grški in rimski, ter vsi atme in lame Indijcev so nič v primerjavi z edinim Nazarečanom, ki je resnični čudodelnik, in se ga mi, eseni, sploh ne bojimo, ker jih je gotovo precej izmed nas med njegovimi učenci in so nas že večkrat pisno obvestili, kakšen je ta mož, kaj uči in kaj vse dela! Da, če bi bil ta mož morda po naključju tu, te sploh ne bi vprašal, kako je nastala ta čudežna hiša, ampak bi ti rekel: 'Glej, to je resnično Božje delo!'.

12 Bogu je mogoče ustvariti semkaj tudi nov svet; v sebi ima namreč osrednje življenjske niti, s katerimi mora imeti popolnoma v svoji oblasti vsa bitja in vse elemente celotne narave. Le trdno mora nekaj hoteti, in to se mora oblikovati po njegovi najjasnejši in najpopolnejši inteligenci. Arhimed, veliki modrec, ki je poznal marsikatero silo, je rekel: 'Dajte mi trdno točko nad Zemljo in ves svet vam dvignem s tečajev!' To je bila sicer drzna, vendar pa velika beseda; s svojimi vijačnimi vzvodi pa bi že imel veliko opraviti, preden bi vso Zemljo dvignil s tečajev.

13 Nazarečan pa ne potrebuje nobenega materialnega vijačnega vzvoda, temveč le voljo, in ves svet se prikaže pred nami razkrojen v atome, to se pravi, kolikor si po razkroju še lahko zamislimo svoj obstoj!

14 Šele Nazarečan je našel pravi vzvod in ne potrebuje nobene trdne oporne točke zunaj Zemlje, ampak samo svojo voljo, in vsa vidna narava mora prenehati obstajati! In glej, ta Nazarečan tako rekoč tudi pripada našemu institutu, to se pravi institutu

resnične, nesebične ljubezni do bližnjega, in zato se nam ni treba bati nobenega večjega in še resničnejšega čudodelnika, ker smo prepričani, da se na tej Zemlji ne more nihče spoprijeti z njim.

15 Ali bi se morda želel spoprijeti z njim ti, ki si mi hotel naježiti lase? Glej, moj najljubši in sicer zelo cenjeni mladenič, le počasi! Res da zmoreš zelo veliko, vendar še zdaleč ne vsega; toda Nazarečan zmore prav vse! Z njim ni lahko češenj zobati, ti moj ljubi! Jaz sam pa se bom z Nazarečanom že še kje srečal in te mu bom predstavil; toda potem pa le pazi, kako se boš vedel pred njim! - No, ali zdaj veš, kakšen je čudodelnik iz Nazareta?«

16 Rafael reče: »Kako ne bi vedel? Saj sem vendar že zelo dolgo v njegovi službi! «

55. Rafaelov čudež, ki ga je zahteval Roklus

1 Reče Roklus smehljaje se: "O ti največji važič! Če še nikoli nisi izrekel nobene laži, si jo zdaj! Nabrit mladenič blagovoli najprej poslušati moj nadvse jasen opis čudovitega Nazarečana, zdaj pa pravi, da je že zelo dolgo v njegovi službi. Ni slabo, sploh ni slabo! Prej ve o njem toliko kot nič, zdaj pa je celo njegov služabnik! Ne, zdaj pa te pozivam, da mi to dokažeš, sicer ti bom naježil te tvoje svetle kodre! Si me razumel?! T0fej le na dan z dokazom!"

2 Rafael reče: "Da, prijatelj moj, s to svojo zahtevo me nisi niti najmanj prestrašil - naredil bom vse, kar boš zahteval, le če boš zahteval kaj razumnega in mogočega; kajti za kaj neumnega in nemogočega nimam moči in oblasti. Hitro mi torej daj dokazno nalogo in naglo jo bom opravil!"

3 Tedaj je Roklus predimo pogledal Rafaela v obraz in rekel: "No dobro, moj ljubi, mladi prijatelj - s tal sem dvignil skoraj pet funtov težak kamen. To je rjavi granit, ki seveda ni soroden nobeni meni znani kovini. Naredi iz njega zlato, toda v enaki teži!"

4 Rafael reče: "Kratkovidni človek, če bo iz tega nastalo zlato, bo

tvoja kepa postala trikrat težja! Teža ne more ostati ista, če ne smem spremeniti oblike in velikosti! Kaj torej hočeš, da spremenim?"

5 Roklus reče: "Pustiva obliko in velikost, teža pa naj se spremeni v korist čudeža!"

6 Rafael reče: "Trdno drži kamen, da ti več kot trikrat težja kepa zlata ne bo padla iz

rok; nenadno povečanje teže se skoraj zmeraj občuti tako, kot da bi ti kak deset funtov težak kamen padel iz zraka v roke! Torej bi zlahka padel s celo kepo zlata vred tudi ti!"

7 Roklus reče: "Taka nesreča me verjetno ne bo zadela!"

8 To je Roklus izrekel le iz neke vrste dvoma v uspeh tega dokaza. Toda isti trenutek je Rafael že s svojim hotenjem spremenil kamen v zlato. Kamen je v trenutku postal zlato, in ker se mu je nenadoma pomnožila teža, je vrgel Roklusa na tla, in sicer tako silovito, da se je Roklus hudo udaril in je komaj zmogel spet vstati.

9 Ko je bil (Roklus) spet na nogah, je začel grajati Rafaelovo zlonamernost in rekel: "Poslušaj, ti čudoviti, objestni mladenič, deset takšnih kep zlata ni vredno, da bi si zaradi njih nakopal tolikšno bolečino! Ali mi nisi mogel reči: 'Zdaj se bo zgodila preobrazba!'? Z glavo in rokami sem priletel ob tla tako močno, kot da bi padel z visokega drevesa! Glava me še zelo hudo boli! O ti objestni čudo delni mladenič, ozdravi me zdaj mojega hudega glavobola in tako še bolj dokaži resničnost svoje izjave!"

10 Tedaj je Rafael pihnil v Roklusa in Roklus v trenutku ni čutil niti trohice bolečine več, Rafael pa mu je rekel: "In zdaj poberi zlato kepo s tal in si jo oglej, ali ni povsem trdno zlato!"

11 Roklus je to storil, obenem pa poklical k sebi tudi svojih enajst tovarišev in rekel: "Poglejte sem in presodite sami!"

56. Domneve esenov o Rafaelovi osebi

1 Vsi so prišli in rekli: "Prijatelj, to je najčistejše zlato in vrednost kepe je tolikšna, da jo je težko oceniti. In ta nepopisno lepi mladenič je samo s svojo voljo povzročil, da je iz rjavega kamna nastala enako velika kepa zlata? Tega ne zmore noben čarodej! To je torej čisti čudež, ki je mogoč le Bogu; vsi smo ga doslej imeli za pravljico, to dejstvo pa nam očitno govori nekaj drugega. Prelepi mladenič je bog in nič več in nič manj! Moramo ga moliti in moramo mu žrtvovati, kar le moremo, da ne bo jezen na nas ali nas celo zapustil!"

2 Roklus reče: "O sebi trdi, da je le učenec in služabnik Nazarečana, ki postaja čedalje slavnejši. Torej ni bog, vendar se čedalje jasneje nesporno kaže božanstvo

Nazarečana! Videli ste, kako hudo sem padel - zato sem dobil tudi zelo hud glavobol, in povsem rahel dih iz mladeničevih ust ga je dobesedno odpihnil. Mladenič je torej, kakor sam pravi, le učenec in služabnik Nazarečana; zasluži sicer vse naše spoštovanje, nikakor pa ne molitve in žrtvovanj! Ker pa je nedvomno tako, poizvedujmo zdaj samo o Nazarečanu; ko bomo imeli njega, bomo imeli vse!"

3 Tovariši rečejo: "Da ni navsezadnje prav ta mladenič sam Nazarečan ?"

4 Roklus reče: "Ne, ne, to ni on! Prvič, je premlad - trideset let, kaj pa mislite?! Mladenič jih ima komaj šestnajst! In drugič, mladeničevo lastno priznanje! Objestni mladenič je sicer nekoliko poreden, toda o laži pri njem ni niti sledi, to vam zagotavljam, nobene sledi laži pri njem; toliko sem ga namreč že spoznal! Nedvomno je resnicoljuben, toda od časa do časa tudi nekoliko poreden, kar bomo njegovi mladosti radi spregledali, zlasti ker je tako zelo lep mladenič, kakršnega še v vsem svojem življenju nisem videl! Moral bi verjeti, da je preoblečena najlepša deklica; toda od časa do časa se mi zdi vendar veliko preresen, zato ga moram kljub njegovi najbolj ženski lepoti imeti za moškega. Za deklico je tudi veliko premoder; tako lepe deklice so namreč zmeraj nekoliko neumne in se nikoli in nikdar ne morejo dvigniti do modrosti moža. Toda v tem mladeniču je prav posebna modrost, s katero se mi ne moremo meriti. Vse to pa tudi dokazuje, da on ni Nazarečan, ampak je resnično njegov služabnik. Ko bi nas le nekako pripeljal do Nazarečana!"

5 Nato se Roklus spet obrne na Rafaela in reče: "Poslušaj, najljubši, čeprav nekoliko objesten Nazarečanov služabnik! Midva sva opravila drug z drugim in jaz in moji tovariši te prosimo le še za to, da bi nam povedal, kje lahko najdemo in srečamo najslavnejšega Nazarečana!"

6 Rafael reče: "Da, zdaj ti že morem in smem povedati, da je najslavnejši Nazarečan prav tu! Pravo osebo si že lahko med nekaj sto gosti sam poiščeš s svojim, bistrim razumom! Glej, če ne bi imel tako bistrega razuma, bi ti Nazarečana tudi pokazal; toda tvoj bistri razum me pri tem ovira! Zato le pojdi ter išči na pravi način in našel boš pravega!"

7 Roklus reče: "Le zbadaj, - nič ne de; moj razum kljub temu ni ravno slab! Česar noče in ne more najti on, bo našlo moje srce; tudi to namreč ni ravno med zadnjimi na tem svetu. Naj te ne skrbi zame, moj mladi, najmodrejši prijatelj, ne bom dolgo iskal in kmalu bom našel in imel pravega!"

57. Roklusov govor o pomembnosti izobraženega razuma

1 Rafael opozori Roklusa, naj prej poskrbi za dragoceno kepo zlata, ki mu jo on (Rafael) podarja.

2 Reče Roklus nekoliko razsrjen: "Prijatelj, ko sem zaposlen z iskanjem najvišje dobrine za ljudi, pustim pri miru najnevarnejšo nesnago tega sveta. Si razumel, mladi prijatelj, ki postajaš zdaj že nekoliko vsi1jiv?! Lahko ti najtrdneje zagotovim, da se tega kupa blata ne bom več dotaknil niti s prstom, ti pa ga lahko v svoje zasebno veselje spremeniš spet v to, kar je bil prej!

3 Misliš, da hlepim po zlatu, ker sem Grk in esen? Oh, kako zelo se motiš! Prvič, doma imam kot zemeljsko dediščino stokrat toliko rumenega zemeljskega blata, kolikšna je ta okorna kepa tu, in zato že lahko pogrešim tega novo narejenega, in drugič, moje srce ni bilo še nikoli navezano nanj; če bi kdaj hlepel po zemeljskih dobrinah, ne bi nikoli dosegel tolikšne ostrine razuma, ki, četudi ne zmore razumeti samega Najvišjega, je vendar lep kos poti do tega in je že samo zato vredna tisočkrat več kot sto tisoč takšnih zlatih kep.

4 Zdaj sicer res vem, da za človekovo raziskovanje najvišjih duhovnih življenjskih reči zgolj razum, četudi še tako čist in oster, nikoli ne bo zadoščal, toda če ne bo te duševne svetlobe, bo človek še teže dojel višje in globlje življenjske resnice! Pravilno izobražen človekov razum je po mojem mnenju kljub vsemu lep kos poti do večne in neminljive polnosti življenjske resnice iz Boga in je, gledano iz tega zornega kota, gotovo tudi že zelo veliko vreden; zato nikakor ni prav, da ti, mladi prijatelj, tako zbadljivo govoriš o ostrini mojega razuma!

5 Glej, v pogorelem mestu bega sem ter tja še veliko ljudi, o katerih ostrini razuma se ti gotovo nikoli ne bi pritoževal; zakaj torej ne pridejo sem te ovce in jagnjeta, da bi iskali globlje resnice življenja? Vsi so gledali sem in so seveda tudi lahko odkrili to novo čudežno hišo; toda za to jim je vseeno.

6 Kaj lahko človeku, ki je povsem nesposoben razmišljanja, zbudi zanimanje? Pravim: sploh nič, morda le njegov lačni želodec ga pripravi do tega, da nadvse prizadevno teka za grižljajem, ki bi ga nasitil! Pripravi tem zmeraj lačnim človeškim tovornim živinčetom kup jedil in naredi poleg njih najveličastnejše čudeže, - in ti nerazumneži bodo žrli in ne bodo niti najmanj cenili tvoj ih čudežev! In ko bodo napolnili svoje želodce, bodo postali leni in zaspani in spet ne bodo pazili na tvoje

čudeže! Kaj takega zbudi pozornost le izobraženemu razumu in ta začne misliti in delati različne primerjave in ne miruje, dokler ne prodre do nekakšne razlage čudeža!

7 Če pa je nesporno tako, zakaj me nenehno zbadaš na račun ostrine mojega razuma? Glej, tu si kljub vsej svoji čudo delni moči na najbolj jamasti krivi poti na svetu!

8 Če hočem Boga resnično spoznati, moram pri tem, in sicer najprej, tudi misliti in šele potem čutiti! Kaj pa naj mi prebudi v srcu boljše in duhovno čustvo, če stoj im tu kot nerazumen vol? Opomnil si me, naj božanskega Nazarečana iščem in najdem le z ostrino svojega razuma; to bom tudi storil, da ti bom pokazal, da je pravi razum tudi za nekaj dober! Na kratko, dobro in odlično, dolžan sem ti res veliko zahvalo in te imam res zelo rad - naučil si me spoznati resničnega Boga in mi dal s tem neizmeren zaklad, ki ga ne odtehtajo cele gore zlata - niso pa mi pogodu tvoje zbadljivke, uperjene proti mojemu razumu.

9 Kajti celo najvišja Božja modrost mi mora odobravajoče pritrditi, da je človeku razum tako nujno potreben, da bi spoznal sebe in predvsem Boga, kakor oči za gledanje! Seveda vem, da človek s še tako prebujenim razumom ne more razumeti in tudi ne bo razumel neskončno veliko od tega, kar vse je uredila najvišja Božja modrost, kar je ustvarila in kar obstaja; toda brez neke ostrine razuma, ki zmore pre-skušati in razlikovati, človek nikoli ne razume nič!

10 Pravijo, da je samo vera človekova luč! O sveta nebesa, le kaj je vera brez razuma? Je kot modrost nedoraslih otrok v zibeli, ki segajo po luni v prepričanju, da je okrogel medenjak! In res so na tej ljubi zemlji odrasli ljudje, ki imajo Luno za hleb kruha, ki lebdi v zraku in ga vsak mesec pozobljejo rajske ptice, potem pa takoj začne znova rasti! Da, prijatelj, povej, kaj pomaga takšna vera tebi, meni in Bogu? Mar ni bolje ter človeškega in Božjega duha v človeku vredneje, razmišljati in sčasoma odkriti, da utegne biti Luna vendarle nekaj drugega kot hleb kruha za krmo rajskih ptic?

11 Moje načelo je: Vse preskusiti, od tega pa kar je dobro in resnici vsaj najbliže, ohraniti tako dolgo, dokler glede tega ne dobimo od nekod boljšo in močnejšo luč. V temni noči je vendar svetleča kresnička boljša, kakor če sploh ni svetlobe; in tako je iskrica duše - imenovana razum - tudi boljša kakor kot noč temno praznoverje, ki nima nobene resnične podlage!

12 Vzemimo za zgled, da bi moral verjeti pripovedovano najpopolnejšo resnico, in se ne bi mogel niti najmanj prepričati, da je res resnica, ker manjkajo za to razum in potrebne izkušnje. Kaj drugega je takšna vera kakor najbolj slepo praznoverje? Kaj mi namreč koristi resnica, ki vanjo verjamem, če je ne razumem, in se celo ne morem prepričati, da je resnica? Le čemu bi koristilo zlato, če ga človeški razum ne bi mogel razlikovati od kakšne druge, brezvredne kovine? Če torej človek nekaj verjame, mora vendar verjeti z razumom, sicer morata biti zanj resnica in laž isto!

13 Če mi rečeš: 'Daleč za tistimi modrimi gorami je mesto, zgrajeno iz samih najdragocenejših dragih kamnov, ljudje, ki v njem prebivajo, pa so sami velikani!', ti bom to, če sem dovolj slep in neumen, verjel na besedo in bom o tem celo prepričan; če pa potem pride k meni nekdo drug in mi reče: 'Za tistimi modrimi gorami sploh ni nobenega,mesta, še manj kakšnih velikanskih ljudi!', kaj bom kot nerazumen neumnež storil? Ostal bom pri prvem, čeprav je v nebo vpijoča laž, in bom ošabno in zaničljivo zavrnil resnico drugega! Mar je lahko kaj takega vseeno nadvse modremu Bogu?

14 Če je Nazarečan Bog, poln najvišje modrosti, o čemer zdaj ne dvomim več, ker to s svojim razumom spoznavam, bi bilo prav neumno, če bi ljudi učil spoznati laž in njeno zmoto, hkrati pa sprejemati svetlobo resnice in njeno dobroto brez ostrega razuma!

15 Vidiš, da mi glede tega nisi kos, tudi s tisoč storjenimi čudeži ne; zato ne zbijaj več šal o mojem razumu, temveč pusti naj bo to, kar je, zato pa mi le pokaži, kje je morda božanski Nazarečan, da bom pred njim primerno upognil svoje koleno in ga tudi po božje počastil!"

58. Vpliv ljubezni na razum

1 Rafael reče: "Toda prijatelj, razburjaš se nad nečem, kar mi le ti podtikaš; kako moreš o meni misliti, da nasprotujem pravemu razumu ljudi?! Ko sem ti rekel, da zdaj z ostrino svojega razuma odkrij Nazarečana, sem ti hotel s tem le namigniti, da še tako jasen razum za to ne zadošča, ampak mora iskanje in prepoznavanje Njega, ki je sam najvišja in najčistejša ljubezen, prevzeti predvsem čud, torej ljubezen. Razum je seveda potreben; toda še pomembnejša je ljubezen! Sam razu brez nje ne opravi nič!

2 Se zdaleč ni vse odvisno od Nazarečanove osebe, in tudi ne od tega, da Ga v

svojem magičnem navdušen ju delaš za Boga, ampak je vse odvisno od tega, kaj o tem pravi tvoje srce!

3 Če bi bilo tvoje srce primerno zagreto za to, bi Nazarečana že spoznal in ti ne bi bilo treba po Njem vpraševati mene; kajti ljubezen hitro in zlahka najde ljubezen. Toda pri tebi je doslej še zmeraj prevladoval hladen, četudi povsem trezen razum, in tako moraš še vedno vpraševati po Njem, ki ti je tako blizu! Mar misliš, da želim s tem zagovarjati slepo praznoverje, ki ga najbolj gojite prav vi, eseni? O, kako zelo se motiš o meni!

4 Ko pravim, da zgolj svetni razum ne zadošča, je s tem povedano toliko, da se mora svetnemu razumu, celo v njegovi najčistejši sferi, pridružiti veliko višje, predvsem duhovno spoznanje, da bi lahko spoznali Najvišje. Če pa sem ti hotel to povsem otipljivo nakazati, kako mi lahko kot jasno misleč človek očitaš, da sem nasprotnik razuma in mislim, da so le resnični osli in voli sposobni višjega spoznanja? Ne vidiš, kako zelo je tvoj čisti svetni razum znova ustrelil zelo mimo tarče?

5 Glej, v vseh pomembnih odnosih javnega življenja so ljudje od časa do časa iznašli prav modre zakone in predvideli tudi kazni; med njimi pa so tudi nekateri, na primer večina kazenskih zakonov, ki so zelo grozoviti.

6 Neki posameznik je na primer, zakon prekršil predvsem zato, ker zakona ni poznal. Roka pravice ga je zgrabila in ga pripeljala pred strogi stol sodnika, ki dobro pozna vse zakone. Če ta potem sodi po čistem svetnem razumu, bo brez vsake milosti inquisita (obtoženca) po Codexu poenitentiarum (kazenski zakonik) obsodil na smrt.

7 Če pa ima sodnik poleg svojega prebujenega svetnega in zakonskega razuma tudi ljubeče toplo čuteče srce, bo le-to hladnemu svetnemu razumu ugovarjalo takole: Zakona, morda bolj iz tiranske gospodovalne strasti tako brezobzirno postavljenega, v tem primeru vendar ne moreš v celoti uporabiti!? Tu moraš upoštevati dokazljivo popolno nepoznavanje obstoječega zakona.

8 Če človek skoči s strehe na drugega človeka, ki leži spodaj na tleh, s hudobnim namenom, da bi ga ubil ali ga vsaj hudo telesno poškodoval, tedaj je treba takega človeka za njegovo hudo zlonamerno st kar se da ostro kaznovati. Če pa človek pade s strehe zaradi neprevidnosti in pri tem smrtno poškoduje človeka, ki leži spodaj na tleh ali ki gre po naključju mimo, tedaj vendar ni prav nič kriv za nesrečo, in sodnik mora razlikovati, kakšne okoliščine so človeka pripeljale do tega, da je postal

zločinec!

9 Če tujec, povsem nevešč naše pisave, jezika in naših zakonov takoj ob vstopu v naše dežele kmalu in zlahka prekrši katerega naših zakonov, ga moramo pridržati in ga s pomočjo tolmača seznaniti z našimi zakoni. Šele če potem znova prekrši zakone, ki smo mu jih oznanili, ga lahko za to tudi primerno kaznujemo. Tu ni primerno reči, da nepoznavanje zakona, ki je uzakonjen v neki deželi, ne opravičuje nikogar; kako naj nekdo spoštuje zakon, o katerem, kot je dokazano, ni še nikoli nič slišal?!

10 Glej in presodi zdaj sam: Kateri od obeh sodnikov je sodil po pravici in resnici, - prvi, ki se je v skladu s hladnim razumom ravnal le po črki zakona, ali drugi, ki je kot človek nosil v srcu pravično usmiljenje z grešnikom in s tem spravil na dan pomanjkljivost in neumnost zakona ?"

11 Roklus reče: "Očitno drugi!"

12 Rafael reče: "Dobro! Kaj pa je zvečalo vpogled in ostrino razuma drugega sodnika?"

13 Roklus odgovori: "Očitno ljubezen v njegovem srcu, ki je v njem prebudila usmiljenje z grešnikom! Grešnika ni hotel obsoditi, zato je tudi začel ostreje preverjati vse, in s tem je odkril mnogo okoliščin, ki so bile v prid grešniku."

14 Rafael reče: "Dobro in prav si povedal! In kaj sledi iz tega za vsakega človeka drugega kot to, da se z vsakovrstnim znanjem in izkušnjami že zelo prebujeni razum prav izostri v presoji o vseh stvareh, razmerah in smereh šele tedaj, ko ga ogreje ljubezen v srcu in ga čedalje svetleje goreči ogenj ljubezni tudi vedno bolj razsvetljuje. Nasprotoval pa sem razumu, ko sem te le z nekaterimi namigi opozoril na to, da manjka tvojemu ostremu razumu še zelo veliko ostrine, in da jo z resnično ljubeznijo dvigni do Njega, ki Ga iščeš šele zdaj in Ga prej nisi iskal tako zelo, kakor hliniš zdaj!?"

59. Rafael razkrije Roklusove najbolj skrite misli o Gospodu

1 (Rafael:) "Res je sicer, da si slišalo slavnem Nazarečanu marsikaj, kar se ti je zdelo neverjetno, in bi se rad srečal z Njim, če bi šlo brez veliko truda; toda iskal Ga ravno nisi in si si mislil: 'Za njim smo tako in tako poslali nekaj bratov in ti nas bodo že obvestili, kaj uči in kaj počne!' Toda številni so se potem povsem ločili od vas in so

postali Njegovi učenci in vam niso poslali nobenega sporočila o Njem, in to vas je tu in tam plašilo in šele zaradi tega ste vsak dan bolj postajali radovedni in želeli, da bi Nazarečana osebno spoznali.

2 Toda prijatelj, zgolj radovednost še zdaleč ni ljubezen! Le priznaj si, ali ni tvoja ljubezen do Nazarečana približno podobna tisti, s katero se premagani bojevnik preda svojemu zmagovalcu zgolj iz slabosti, ki jo je odkril v sebi, da ta ne bi še naprej dokazoval svoje moči nad njim! Pravzaprav se skrivaj nekako bojiš Nazarečana in se le pretvarjaš, da hrepeniš po srečanju z Njim; toda jaz vidim, da preveva tvojo notranjost povsem drug veter. In veš, kako govori ta veter, odet v besede? Poslušaj, prevedel ti ga bom!

3 Veter pravi takole: 'O ti obupni Nazarečan! Prav zdaj je moral priti! Pa že tako zelo dobro je kazalo z našim lepim institutom. Prav zdaj se je moral privleči ta Nazarečan, ki - le kdo zmore kaj takega kakor on - dela čudeže, v primerjavi s katerimi so vsa naša dela zgolj pepel in lahko zaradi njega najhitreje postanejo sumljiva in brez vrednosti. Zalezel se je v naš kožuh kakor uš, ki se je ne bo več mogoče znebiti. Toda zdaj moramo to tudi mimo požreti. V se moramo storiti za to, da nam ne bi postal sovražen. Če nam bo postal sovražen, bo našega instituta naenkrat konec. Kaj potem? Kje in kaj začeti? Premagati ga ni mogoče; torej se je treba zadeve lotiti zvito in niti od daleč pokazati do njega niti najmanjše neprijaznosti, ga zmeraj obravnavati kar najbolj pozorno in biti do njega kolikor mogoče ljubezniv in uslužen, potem kot dober človek, kakršen naj bi bil, gotovo ne bo nikoli dvignil meča proti nam in nam vsaj ne bo povzročal težav!'

4 Glej, prijatelj, to in še marsikaj takega govori vaš notranji življenjski veter; ugovarjaš mu lahko le tako, da vse, kar sem doslej povedal, razglasiš za laž, pa tudi to ne bo mogoče, ker te bom takoj zavrnil z dokumenti, ki si jih napisal s svojo roko; po vsebini so zelo opolzki, zato bi zbudili res veliko pozornost. In prav zato bi se ti lahko naježili že precej sivi lasje! Sem torej imel prav, ko sem ti rekel, da moraš s svojim tako ostrim razumom le poskusiti iskati slavnega Nazarečana? Kaj praviš zdaj k vsemu temu?"

5 Roklus ves osupel reče: "Da, ljubi prijatelj, če lahko bereš tudi moja najbolj skrita čustva, potem je vsakega nadaljnjega pogovora s teboj konec, in moram pred teboj, mladenič, povsem zares poklekniti in te prositi odpuščanja za vse, kar sem ti kdaj ugovarjal!"

6 Rafael reče: "Glej, tudi to je moralo iz tebe in šele zdaj si sposoben, da te predstavim Nazarečanu, in tako pridi z menoj!"

7 Roklus spregovori z besedami, iz katerih je zvenela velika zadrega: "Da, prijatelj, vse to je zelo lepo in vzvišeno! Da, da, v tem je - kako že pravim? - da, da, biti predstavljen najmogočnejšemu in najbolj vzvišenemu človeku na zemlji je veliko dostojanstvo in nečloveško velika čast! Da, da, to je to! Toda če ima tako povsem božanski človek poleg svoje nedoumljive čudodelne moči tudi nenavadno sposobnost, da lahko povsem spregleda človeka, kakršen sem jaz in ti pred vsem svetom kar razgrne tvojo življenjsko pot, - tedaj bližnje znanstvo s takšnim bogočlovekom nikakor ni več nekaj prijetnega! In zdaj bi jo pa že raje odkuril od tod. Poleg tega se je že precej zvečerilo in vsi imamo doma še marsikaj postoriti, - zato nam boš že opravičil, če zdaj zavrnem tvojo, meni sicer zelo drago ponudbo, to se pravi, če se nam ni ravno treba seznaniti z najslavnejšim vseh najslavnejših. Seveda, če pa veš, da je to nekaj dobrega in nujnega za nas, da ostanemo in to zahtevaš, je samoumevno, da se ti kot našemu duhovno največjemu dobrotniku gotovo ne bomo upirali; toda odkrito rečeno, res mi ni prav prijetno preblizu soočiti se s tako neznansko človeško oblastno in modrostno veličino, ker se človek ob njem vse preveč počutiti kakor prava ničla. Tisočkratna ničla, medtem ko nasprotna stran s svojim nedoum1jivim vse-v-vsem v tej svoji tota1iteti le čedalje bolj potencira. Tak občutek ničnosti boli in povzroča srcu bolečino; zato zdaj tudi nimam več posebnega veselja, da bi stal pred obrazom slavnega Nazarečana."

8 Rafael reče: "Če ga ne boste spoznali, boste zapravili večno življenje svojih duš! Poleg tega si prej prav dobro pripomnil, da je treba imeti le Nazarečana, da bi imel vse! Zdaj je še priložnost za to, toda le do jutra; v naj zgodnejšem jutru je nepreklicno določen Njegov odhod od tod. Kam, ne ve nihče, razen Njega! Zato ne smete ničesar zamuditi, če hočete večno živeti!"

9 Roklus reče: "No, torej nas pelji k njemu! Pokončal nas v teh okoliščina menda vendar ne bo?!"

10 Rafael reče: "Resnično življenje, da, to vam bo dal, - toda niti za las ne bo škodoval vašemu zdajšnjemu navideznemu življenju! Zato, kakor sem ti že prej ponudil, pridi za menoj !"

60. O bistvu ljubezni

1 Šele zdaj se je Roklus odločil, da bo Rafaelu sledil k Meni in pogumno prehodil dobrih trideset korakov. Ker pa sem še zmeraj sedel pri mizi s Cirenijem in se z njim pogovarjal o nekaterih vladarskih ukrepih in je Rafael vodil Roklusa proti Cireniju, je Roklus po približno dvajsetih prehojenih korakih rekel: "No, zdaj me pa spet vodiš prav k vrhovnemu namestniku, s katerim sem se že prej vse dogovoril?! Menda ni Cirenij, ki ga predobro poznam, iskani Nazarečan?"

2 Rafael reče: "Zanesljivo ne; je pa Nazarečan tisti na videz povsem preprosti mož, ki sedi tesno ob njem na desni! Zdaj Ga poznaš in lahko že sam odideš k Njemu!"

3 Roklus reče: "Bilo bi lahko, - še dobrih deset korakov več in že bom tik pred njim! Toda kaj naj mu rečem, kako naj ga nagovorim?"

4 Rafael reče: "Si kljub svojemu razumu, znanju in izkušnjam še vedno zmeden?! Tega celo jaz ne razumem povsem! Pojdi tja in reci: 'Gospod in Mojster, pred Teboj stoji lačni in žejni, nasiti njegovo dušo!' in takoj boš dobil primeren odgovor!"

5 Roklus je storil to z velikim strahom, in Jaz sem se z resno-prijaznim obrazom obrnil k njemu in rekel: "Prijatelj, od Tira in Sidona do Cezareje Filipove in od tam do sem je očitno bliže kot od tod do dežele za Indijo, kjer so jutrovski Sihiniti zgradili mogočno obzidje daleč prek najvišjih indijskih gora! Tam si iskal resnico - in spet ne resnico; in četudi bi resnico našel, je ne bi prepoznal! Če pa bi jo prepoznal, ti sploh ne bi bila prijetna; če resnica ni povsem združena z ljubeznijo, je podobna sončni svetlobi na severu. Svetloba tudi tam razsvetljuje zemljo; toda ker je brez toplote, ne oživlja tal in vse je kot otrplo v smrti!

6 Sodnik išče po zakonu tudi popolno resnico. Zločinca z vsemi sredstvi prisilijo k priznanju popolne resnice in priče obvežejo z najstrožjo prisego. Nazadnje pride na dan polna resnica; toda v čigav blagor in čigavo korist? Tudi to je resnica brez ljubezni, torej svetloba brez toplote in povezana s smrtjo! In glej, takšno resnico si tudi ti iskal in jo večinoma tudi našel, - seveda ne za svoje notranje oživljanje, temveč za ubijanje svojega duha, ki je ljubezen v srcu vsakega človeka.

7 Ker pa je tvojega duha skoraj do smrti zadušila množica otrplih in materialnih resnic, si s tem nujno izgubil vsako sled Božjega obstoja, ker je Bog v Svojem pratemelju le čista ljubezen in Ga lahko samo skozi ljubezen tudi dojameš!

8 Nejasno si sicer slutil, da je ljubezen bistvena prvina vseh bitij in stvari; toda kaj

ljubezen sama po sebi je, tega nisi vedel in tudi nisi mogel vedeti, ker čustva in čuti tvoje duše niso nikoli dobili ustrezne potrebne spodbude.

9 Tvoje vedenje o bistvu ljubezni je bilo podobno tistemu, ki ga imaš o bistvu zvezd. Svetijo, toda njihova svetloba ne ustvarja toplote, in z nečim, kar je znano le tvojemu razumu, nikakor ne moreš izvedeti, ali morda tudi njihova svetloba izvira iz kakšnega ognja.

10 Pri Soncu pa čutiš toploto in sodiš, da mora biti sonce ogenj, in to neizmerno mogočen, ker s tebi ne povsem znane, nadvse velike daljave še vedno zmore tako silno ogrevati zemljo.

11 O Luni trdiš prav nasprotno, ker nisi še nikoli občutil toplote tega nebesnega telesa. O drugih zvezdah ne trdiš sploh ničesar, ker od njihovega vpliva nisi še nikoli občutil drugega kakor njihovo pičlo svetlobo.

12 Ker pa si od zvezd, ki se ti zdijo majhne, dobil tako malo za svojo zaznavno zmožnost, te tudi nobeno področje tvojega življenja nikoli ni tako rekoč spodbudilo, da bi razmislil o tem, kaj so vendar zvezde in ali je njihovo svetlikanje ('svetlikanje' je dopolnjeno) ogenj ali ne, ali so telesa ali le nekakšne svetlobne točke brez toplote in teže.

13 Da bi pa dobili kakršno koli predstavo o neki stvari, moramo nujno začeti o njej razmišljati in da bi o njej lahko zavzeto razmišljali, jo moramo spoznati za tega vredno; vrednost pa je zmeraj odvisna od ljubezni do neke stvari, ki smo se je polastili."

61. Spoznavna moč ljubezni. Nezadostnost razuma in pameti

1 (Gospod:) "Ljubezen pa je spet posledica vzburjenja notranjega življenja, ko je nanj delovala neka stvar.

2 Notranje življenje je ljubezen, torej ogenj z vso toploto. Če se ta ogenj hrani z vplivom neke stvari, ki ima sama ogenj v sebi, kot se ogenj na ognjišču hrani z dolaganjem dobrih drv, bo začel živahneje goreti in notranje življenje bo postajalo čedalje toplejše in vneto za stvar, ki je sama vnetljiva. Plameni postanejo gostejši, njihova svetloba svetlejša in duša bo kmalu dobila veliko jasnosti o stvari, ki ji je bila prej povsem neznana. S tem pa postaja ljubezen do te stvari čedalje večja in večja in

stvari ne opustimo več, dokler nam ne postane povsem znana in nam postane popolnoma jasno, kaj je z njo in kaj vse vsebuje. To pa se zgodi le, če postaja ljubezen do stvari čedalje večja in močnejša.

3 Če pa neka stvar življenja sploh ne vzburi, ostane le-to hladno in se za še tako znamenito stvar niti najmanj ne zmeni, tako kot tudi plamen ne obliže tistih lesenih polen, ki ležijo predaleč stran.

4 Človeka mora torej nekaj vzburiti, da se mu o tem zbudijo življenjsko tople misli. Hladna resnica, ki je svetlikanje daljnih zvezd, nikoli ne more vzburiti notranjega življenja, ker se njegova notranja toplota pri tem ne more povečati, temveč se le zmanjša.

5 Ti pa si doslej vse iskal z ledeno hladnim razumom in vzvod za tvoje iskanje je bila tvoja prav tako ledeno hladna pamet, ki ni sprejela za resnično nič, česar ni bilo mogoče zaznati s kakšnim čutom.

6 Tako si iskal Boga z računsko tablico v roki, trudil si se najti A, našel pa nisi niti osnovne črte te pomenljive črke. Na snežnih in ledenih površinah severa si iskal rastline, našel pa nisi nič, čeprav te je svetlenje snega skoraj oslepilo.

7 Pod snežnimi in ledenimi površinami mislim hladno presojajoči razum in še bolj hladno preračunljivo pamet, ki ne more biti zmožna notranjega duhovnega zrenja, saj, ker je grobo materialna, ne more vzburiti nič povsem duhovnega.

8 Na marsikaj si bil pozoren, kot na primer na ponavljanje zmeraj enakih oblik v naravi, ki se ti je zdela ustvatja1na. Mislil si na permanentno konsolidacijo" samozavedne in potencirano inteligentne življenjske sile, ki zmore vse prešinjati in zgrabiti, in potem iz surovih sil zmeraj znova spet pričara enake oblike. Vso zemljo, luno, sonce in tudi zvezde si gledal kot tempelj, v katerem nazadnje prebivajo sami nevidni čarodeji. Indija ti je dala še marsikatero navidezno potrditev za to in potem si postal poglavitni urejevalec vaše čarovniške karme v Eseni.

9 Toda ker si to zmeraj počel s hladnim razumom in nisi nikoli prebudil svoje čudi, tudi nisi našel temelja življenja, in četudi si se mu s svojim razumom zelo približal, si se znova pogreznil v hladno in mrtvo materijo; v njej si skušal utemeljiti svoje odrešenje in tudi odrešenje drugih ljudi.

10 Tvoja stvar je zdaj že precej časa napredovala z odločilnimi koraki; bil si in si še glava tega instituta, ki je povsem primeren, da laično človeštvo potopi v najtemnejše praznoverje, boljše in misleče ljudi pa v največji in najgostejši materializem. Uničil si sicer že marsikateri živi tempelj malikov, toda na njegovo mesto nisi postavil nič boljšega. V tebi je bila smrt in zdela se ti je celo dobrodošla gostja, kajti neobstoj je pri tebi silno visoko presegal vse veličine življenja.

11 Zakaj pa je bilo vse to s teboj tako? Ker v srcu nisi nikoli dopustil, da bi vzklila kakšna ljubezen! V sebi nisi zanetil niti slabotnega plamenčka notranjega ognja. Če pa niso še nikoli niti tvoje zunanje površine srca postale dejavnejše, kako bi potem šele lahko vzburil notranje in celo najgloblje notranje življenjske prvine duhovnega dela srca, zaradi česar bi kmalu začelo celo srce hitreje biti v plamenu resničnega življenja in bi razsvetlilo tvojo zavest, da bi jasno spoznal samega sebe in tako spoznal Boga, ki izhaja iz tega?!"

62. Ljubezen in njena svetloba spoznanja

1 (Gospod:) "Iz tega boš že lahko razbral, da človek s samim razumom in s svojo še tako jasno in ostro pametjo ne more razumeti nič duhovnega. Ne more razumeti življenja in njegovega temeljnega končnega namena; razum in pamet imata namreč svoj osnovni sedež v možganih in krvi, ki ohranja možgane v določeni dejavni napetosti, zato le-ti ohranijo sposobnost, da sprejemajo vtise in podobe materialnega zunanjega sveta, primerjajo njihove oblike in učinke in si nazadnje iz tega naredijo vsakovrstne sklepe.

2 Toda vse to so stvari in podobe materije, v kateri čuti glave nikdar ne morejo odkriti nič duhovnega. Ker pa je življenje le nekaj duhovnega, ga lahko doumemo le v njem in po njem.

3 V človeku morajo torej biti še drugi čuti, s katerimi lahko človek v sebi občuti in opazi tudi duhovni življenjski element in ga tako tudi postopno razume v vseh njegovih globinah, povezavah in odnosih.

4 Kateri pa so ti notranji čuti? - Glej in poslušaj! Obstaja pravzaprav le en sam čut, in ta se imenuje ljubezen, ki prebiva v srcu. Ta čut je treba predvsem krepiti, vzgajati in očiščevati. Vse, kar človek počne, hoče, misli in presoja, mora razsvetliti in presvetliti življenjsko vroč svetlobni plamen iz ognja čiste ljubezni, da se vsi duhovi prebudijo v jutru porajajočega se življenjskega dneva v človekovem srcu.

5 Ko se prebudijo vsi duhovi v mislih, besedah, dejanjih in delih, se začnejo premikati in notranje duhovne svetlobe polni človek jih kmalu in zlahka zazna, ker se že takoj, ko se začno premikati, izražajo v različnih oblikah. Te oblike pa niso naključne in prazne, temveč vse ustrezajo neki vidni duhovni dejavnosti iz območja Božjega reda.

6 Tega pa človek ne more videti s svojim razumom in s svojo ničevo pametjo, temveč le z življenjsko plamenečimi očmi svojega duha, ki je ljubezen.

7 Zato lahko to sprejmeš kot trdno pravilo in potemtakem rečeš: Noben zunanji svetni razum ne more nikoli doumeti in uzreti, kaj je v človeku; to zmore edino duh v človeku. In tako tudi Boga ne more spoznati nihče drug kakor prebujeni Božji duh v človekovem srcu, ki je postal nadvse dejaven in je tako kot Bog sam najčistejša ljubezen in večni sabat v človekovem srcu.

8 Glej, tega najžlahtnejšega dela v svojem srcu nisi še nikoli negoval in tudi vedel nisi, koliko je vreden; zato je zelo razumljivo, da si postal najtrdnejši bogotajec in kljub vsemu svojemu iskanju nisi mogel priti na sled večnemu božanstvu, ki je vse ustvarilo, ki vse prešinja in vzdržuje!

9 Toda tudi zdaj ne boš tako zlahka povsem iz temelja spoznal Božanstva v njegovi resnični biti in delovanju, ker so tvoji možgani z vsemi svojimi tvorbami že preveč otrdeli. Za to bi moral zanetiti silen plamen ljubezni v svojem srcu, se povsem odreči svojemu esenstvu in se ponižati na vseh življenjskih ravneh in povezavah ter postati povsem nov človek, kajti vse tvoje dozdajšnje življenjske teorije in življenjski nazori so po notranji in edini resnici bistveno zmotni in napačni, tako da z njimi ne boš nikoli prispel niti v preddverje najglobljega Božjega življenja v sebi!

10 Toda pri tebi še ni vse izgubljeno; lahko bi celo dosegel še zelo veliko; toda iz svoje najsvobodnejše volje bi samodejno in povsem po svoji volji moral postati nov človek in iz svojega notranjega prepričanja po svojih močeh prispevati, da se bo končalo nemoralno početje vašega instituta, sicer ni mogoče, da bi kdaj dosegel resnično življenje svojega notranjega duhovnega človeka. Najgloblje življenje v človeku je namreč najvišja resnica, v katero moraš povsem preiti; ta pa ne more uspevati nikoli in nikdar, če jo hraniš z lažjo in z najdebelejšo prevaro.

11 Vsak tvoj korak mora spremljati najvišja in najgloblja resnica v mišljenju, hotenju, govorjenju in ravnanju, da bo resnično, najgloblje življenje v tebi samem postalo najsvetlejša resnica; če pa ni tako od alfe do omege, potem je, to si dobro zapomni,

najgloblje življenje v tebi samem le najčistejša gola laž!

12 Zdaj približno veš, kako je s tvojo čisto pametjo in tvojim ostrim razumom! Od tebe je odvisna svobodna odločitev, ali hočeš doseči večno življenje ali večno smrt! *Jaz* pa *sem Tisti, ki sem!* Jaz ti lahko dam večno življenje, lahko pa te tudi prepustim večni smrti!

13 Od tega, kar sem ti zdaj povedal, pa se ne bo nikoli izgubila niti črtica! Ta zemlja in to vidno nebo bosta v tej podobi, obliki in bitnosti minila, - te Moje besede pa nikoli! Stori, kar hočeš! *Jaz* sem tu še kratek čas!"

63. Roklus in njegovi tovariši se posvetujejo

1 Roklus in njegovi tovariši so se začeli močno praskati za ušesi in niso vedeli, kaj naj Mi odgovorijo.

2 Roklus gre k njim in se z njimi pogovarja takole: "Že ko me je mladenič poslal k Nazarečanu, sem slutil, da se bo on usmeril v uničenje našega instituta, ki je bil ustanovljen v blagor ljudstev; videti je, da predvsem ta Nazarečana najbolj moti! Toda z vsemi svojimi teozofičnimi frazarni nas ne bo tako zlahka ugnal v kozji rog!

3 Zdi se, da je v njegovih besedah res veliko resničnega; toda našega dobro urejenega instituta kljub temu ne bo zlahka spodnesel! Vendar vam s tem nočem ničesar predpisovati; storite lahko, kar hočete, kajti vi ste gospodarji te stvari prav tako kot jaz!"

4 Nek drug, ki je medtem tudi prišel iz Cezareje Filipove spregovori: "Prijatelj Roklus, od začetka do zdaj sem poslušal ves pogovor kar najbolj pozorno in natančno opazoval vse, kar se je dogajalo, in odkrito ti moram priznati, da so tvoje trditve povsem napačne in da je za znoreti zaradi tvoje duhovne slepote! Javno govoriš eno, skrivaj pa misliš povsem drugače! Pred mladeničem si oboževal slavnega Nazarečana, pri sebi pa ga imaš za čarodeja najstarejše in najskrivnejše egiptovske šole! Saj vendar vemo, na čem temeljijo vsa magija in izreki skoraj vseh nam znanih orakljev!

5 Pomisli vendar, ali poznaš kakšen način čaranja s katerim bi granitni kamen v trenutku spremenil v najčistejše zlato! Že samo ta čudež zavrže vendar vse naše čudeže, ki ne temeljijo na drugem kot na prevari! Poleg tega opazuj še novo razkošno palačo, vrt z obsežnim obzidjem, pristan z ladjami, poglej množico najčudovitejših

sadnih dreves v vrtu, trto, polno najokusnejšega grozdja! Pred štirimi urami je bil ta kraj še puščava in sem jo kot tako v istem času tudi prehodil, ker sem imel opravek ob morju. Oglej si zdaj to puščavo! Kakšna bujnost, kakšen blagoslov!

6 Mar lahko pričara to človek s kakšno vrsto magije, ki jo vendar povsem poznamo? Povem ti: tu odpove vse, kar smo doslej poznali; vse naše znanje je laž in prevara, za nobeno rabo več. Če hočemo poslej obstati ob tem bogočloveku, moramo najočitneje storiti to, kar ti je Nazarečan tako prijazno svetoval!

7 Nisem sicer član vašega skrivnega sveta in sem šele pred nekaj urami prišel k vam, toda iz svojih opazovanj lahko zanesljivo povem, da smo s svojim imenitnim institutom laži in prevare povsem opleli! Največja neumnost bi bila v takšnih okoliščinah tako rekoč kljubovati Bogu iz Nazareta!

8 Poleg tega nas naše oči ne varajo, ko vidimo, da so vsi rimski veliki dostojanstveniki in oblastniki njegovi najbližji prijatelji! Samo reči mu je treba: 'Odstranite ta institut!', in onemogočeni bomo za vse večne čase! In kaj bo potem z nami?! Zato celo zelo utemeljeno pravim, da moramo sprejeti in upoštevati, kar ti je bogočlovek iz Nazareta prijazno svetoval!

9 Sicer pa je zelo slabo, to ti povem povsem odkrito in brez strahu v obraz, da si hotel z rokami otipljivega bogočloveka pred nami osumiti, kot da bi te bil tako zdelal le zato, ker bi ga naš institut oviral v njegovem delovanju! To je vendar nadvse smešno! Da bi ga bil naš ušivi institut oviral na Njegovih poteh?!

10 Tebi in tudi vam vsem povem: Naš majavi institut bi oviral pota tega vsemogočnega bogočloveka prav tako malo, kolikor bi mi motili Luno pri njenem vzhajanju, če bi proti njej pihali in na ves glas kričali. Niti pihniti mu ni treba, temveč le nekoliko hoteti, in že se vse naše reči - stavbe, zidovi, katakombe in čarovniške naprave razblinijo v zrak! In kaj bo potem z nami? Zato je skrajni čas, da se spomnite česa boljšega!

11 Zato pojdi k njemu in reci - toda natanko tako in po resnici -, da ti in vsi mi trdno hočemo to, kar ti je svetoval! Pri tej zamenja vi namreč ne moremo nič p>>izgubiti, če bomo svoj institut uredili tako, da mu bo po volji. S tem bo postal gospodar in mojster našega instituta, mi pa želimo postati njegovi najzvestejši učenci. - Se strinjate?"

12 Večina reče: "Popolnoma, - ko bi nas le On hotel sprejeti za učence!"

13 Dobri govornik, ki mu je bilo ime Ruban, reče: "Tako bo, to mi zagotavlja njegov nadvse človekoljubni obraz! - Kaj torej meniš ti, Roklus, ki še vedno naklepaš nekaj prav neumnega?"

64. Ruban pri svojih tovariših govori za Gospoda

1 Roklus reče: "Da, da, prav imaš, tudi jaz tako mislim! Toda če bi nam morda to storil le pod pogojem, da ljudstvu končno razkrijemo vse naše očitne laži in mu povrnemo marsikatero zemeljsko škodo, ki smo mu jo povzročili s svojimi čarovniškimi prevarami?! Kdor izmed vas želi ugrizniti v ta oreh, naj ugrizne; jaz si za zdaj res ne želim posebno, da bi me potem ljudstvo pošteno raztrgalo! To je zelo kočljiva zadeva!

2 Za zdaj pa bi rad slišal, kaj bo glede tega sploh zahteval od nas! In tako bom še enkrat šel k njemu ter videl in slišal, kaj bo zahteval glede tega; kajti o tem, da bi se razgalili pred ljudstvom, ne more biti niti govora!"

3 Ruban reče: "Tega od nas gotovo ne bo zahteval; on sam bo namreč vedel bolje kot mi vsi, da zadev ni mogoče na hitro spreminjati; saj tudi v vsej nam znani naravi mora eno izhajati iz drugega! Iz tega, da smo včasih zadeve spreminjali s svojimi sredstvi za prevaro, še ni mogoče sklepati, da bo on ravnal z nami enako! Zato le pojdi tja in odkrito naredi, kar sem ti svetoval."

4 Roklus reče: "Da, to bom storil le, ker sam hočem storiti, ne pa zato, ker hočete drugi in ker si mi svetoval ti, Ruban!"

5 Ruban reče: "Vseeno mi je, iz kakšnih razlogov kaj storiš, da le storiš prav! Toda veš, prvi poddirektor in vodja zunanjih zadev instituta, to je še zmeraj tvoj stari, ošabni način govorjenja in ravnanja, da ob najboljšem nasvetu, ki ti ga je dal kdo drugi, rečeš: 'Oh, to sem že zdavnaj uvidel, razmislil, in zdaj bom to tudi storil zato, ker jaz sam tako hočem!' Ne vem pa, ali bo božanski Nazarečan za zmeraj s tem tudi zadovoljen; zdi se mi namreč, da je sovražnik že sence napuha! Odkrito povedano, sam se nisem še nikoli postavljal s svojo pametjo in posebno ostrino svojega razuma; imam pa to dobro lastnost, da pri vsakem človeku hitro spoznam, kako je z njegovim čutenjem in mišljenjem.

6 In tako zdaj že dokaj dobro poznam tudi božanskega Nazarečana, tako da dobro vem, kaj namerava in želi. Videti je, da daje prednost predvsem ponižnosti, brez katere ni mogoče niti misliti na kakšno ljubezen in še manj na polno resnico. Mi pa

izhajamo iz stališča, po katerem je vsak pogled, vsak korak, vsaka beseda in vsako dejanje do naših soljudi najhujša prevara in najbolj zvijačna laž, in po naših redovnih pravilih tudi mora biti, kajti naše geslo je, da moramo ves svet prevarati in mu lagati zato, ker ta sam tako hoče.

7 To pa ni tudi načelo božanskega Nazarečana. Pri njem gotovo velja le: 'Najpopolnejša in najčistejša resnica in njena pravičnost za vsako ceno, tudi za ceno obstoja vsega sveta!' Zato se zberi; si namreč pred sodnikom, katerega pogled seže tudi do tvojih najbolj skritih misli!! Zato se zberi v vsem, sicer bo marsikaj preveč zgrešeno!"

8 Roklus reče: "Da; ker se ti, moj dobri brat Ruban, tako zelo dobro spoznaš, pojdi ti namesto mene k Nazarečanu in se dogovori z njim, kot se ti zdi prav, in potem bo moralo biti prav tudi vsem nam, saj proti tako silnemu toku ni mogoče plavati! Pojdi in stori to, jaz ti bom povrh celo zelo hvaležen!"

9 Ruban reče: "Zakaj ne? Če me vsi pooblastite, vam rad naredim to uslugo, - celo veliko raje, ko da bi bil še naprej soudeležen pri sleparjenju ljudi!"

10 Vsi dvanajsteri rečejo: "Da, pooblastimo te za to in povsem prav nam bo, kar se boš dogovoril z Nazarečanom; Roklus je sicer odličen direktor naših zunanjih lažnivih in prevarantskih zadev in dober politik; toda svetle sfere resnice niso bile nikoli njegova domena, v njih bi se gibal zelo nespretno. Zato je bolje, da greš ti namesto njega tja in se z božanskim Nazarečanom o vsem dobro in smiselno dogovoriš!"

65. Rubanov nagovor Gospodu

1 Po podeljenem pooblastilu se Ruban pomakne k Meni in reče, ko prispe tik do Mene: "Gospod in Mojster, poln resnične Božje moči! Ker Roklus in tudi nobeden od njegovih enajstih tovarišev iz razlogov, ki jih poznaš, ni upal semkaj k Tebi, so me pooblastili, da se s Teboj, Ti Najresničnejši, dogovorim o vsem v zvezi z našim zelo nehvalevrednim institutom. Potem se bo gotovo zgodilo vse, kar boš le hotel, in celo radi bi Ti dali na voljo ves institut in vsi skupaj bi postali Tvoji učenci! Izreci zdaj milostno besedo Svoje nam vsem svete volje in ravnali se bomo strogo po njej! Če pa hočeš institut povsem odpraviti, se izreci tudi o tem; kajti tudi v tem se strinjamo, da bomo institut odpravili, če zahtevaš!"

2 Jaz rečem: "Poštena duša si, zato je tudi tvoja hiša ostala obvarovana pred

plameni! Toda glej, če bi Jaz hotel odpraviti vaš institut, bi lahko z njim naredil prav tako kot s tisto veliko skalo v morju, ob kateri se je v viharju razbila že marsikatera ladja! Ali še vidiš skalo?"

3 Ruban reče: "Da, Gospod, vidim jo in žal še predobro poznam; na njenih stenah bi se bil nekoč skoraj ponesrečil tudi sam!"

4 Jaz rečem: "Uničena naj bo in odslej ne bo več prinašala nesreče nobenemu mornarju!"

5 V tem trenutku je bila skala, ki je imela v celoti več kot deset tisoč kubičnih sežnjev trdne vsebine, do morskega dna tako razpadla, da ne le da ni od nje ostalo nobene sledi, temveč na njenem mestu ni bilo opaziti niti skaljene vode. Vsi pa so kar najbolj začudeni opazili na tistem mestu močno valovanje, ki je seveda nastalo zato, ker je voda, ki je prej obdajala veliko skalo, vdrla v prazen prostor in je tako nastala sklenjena vodna gmota.

6 Ko je naš Ruban to videl, se je silno prestrašil in s trepetajočim glasom rekel: "Natančno tako je, kot sem rekel Roklusu! Tu preneha vsa magija in na njeno mesto stopi zgolj resnica! Kar si Ti, o Gospod in Mojster, zdaj storil s to zlo skalo, to bi zlahka naredil tudi z vso zemljo in toliko zanesljiveje z našim slabim institutom! Zato zdaj ne morem reči drugega kot: Gospod in Mojster, zgodi se Tvoja volja! Saj ti nisi človek, temveč v Tebi prebiva Božji duh v vsej polnosti! Bodi nam vsem ubogim grešnikom milostljiv in zelo usmiljen! Edino Ti si vse v vsem, in Ti edini zmoreš vse, Tebi ni nič nemogoče!"

66. Gospodov nasvet in govor esenom

1 (Ruban:) "Toda kaj naj storimo z našim institutom laži in prevare?"

2 Jaz rečem: "Napolnite ga z ljubeznijo, resnico in vero v Moje ime in sledite Mojemu nauku! Če boste to res storili, boste lahko svetu koristili, ne več s prevaro in lažjo, temveč z resnico in s pravo ljubeznijo; toda zavreči morate vse orodje sleparske magije. Kar pa je med tem boljšega - kot elektroforji (Električni generatorji) in drugi podobni stroji -, in se je izkazalo kot naravno koristno, tega ne uporabljajte napačno, temveč prav in naravi stvari primerno, in poučite ljudstvo, kaj je to, in kako stroj naravno deluje, kako je narejen, in tako boste lahko naredili res veliko dobrega!

3 Nikoli pa se ne menite za sodbo sveta, kajti svet je zloben in hudoben in bo tak tudi ostal, laž, prevara in napuh so njegove poglavitne sestavine.

4 Povem vam, da boste v Mojem imenu lahko prestavljali gore in opravljali še večja dejanja, kot jih opravljam zdaj Jaz sam; toda nikoli ne pomislite, da ste kaj storili s svojo močjo in oblastjo; te namreč ni na tem svetu! Le z močjo Božjega duha vam bodo mogoče vse stvari, ki lahko koristijo ljudem!

5 Resnično bogu vdano srce bo imelo vso moč, in to tako dolgo, dokler se kdo ob tem ne bo prevzel. Če pa bo kdo za to iz koristoljubja sprejel čast in plačilo, bo še isti trenutek povsem izgubil božje - duhovno lastnost v sebi!

6 Pred ničemer pa ne bežite bolj kot pred bogastvom sveta in njegovimi častilci; noben človek na vsej zemlji namreč ni slabši od tistega, ki skopari in hlepi po zemeljskih zakladih; tak namreč v dejanju preklinja ljubezen in vso resnico srca, ki prihaja iz Boga.

7 Če pridejo k vam takšni, jim pokažite vrata in jim pojasnite, da Božje besede in njene moči nikoli ne smete metati divjim zemeljskim svinjam za nekoristno žretje! Zato jih sicer ne smete zmerjati in jih tudi ne preklinjati, kajti vsa jeza in vse maščevanje pripadata Božjemu duhu! - Dovolj bodo kaznovani že s tem, da jih boste resno nagnali od svojih vrat in svojega prijateljstva!

8 Ko bodo takšni prišli k vam ob nesreči, ki jih bo zadela, jih ne uslišite; kajti pomoč ne bo poboljšala njihovega srca, - nasprotno, nato bodo še previdneje in bolj zvito ravnali v prid svoje mošnje zlata; vas pa bodo zasmehovali in vas razkričali za lene gobezdače in sleparje. To pa naj se vam ne zgodi; kajti Božja moč iz vas naj v besedah in dejanjih koristi edino tistim, ki je bodo postali vredni v vsej ponižnosti svojega srca!

9 Da pa boste izvedeli, kaj vse je potrebno v prihodnje poznati in delati v Mojem imenu, pojdite k tistemu mladeniču; dal vam bo knjigo, v kateri boste našli vse potrebno! - Zdaj pa naj pride k Meni še Roklus; z njim se moram namreč pogovoriti še marsikaj! Pojdi tja in mu sporoči to Mojo voljo!"

10 Roklus je sicer z zelo kislim obrazom poslušal, ko mu je Ruban prenesel Mojo željo, toda kljub temu je prišel k Meni in se Mi najgloblje priklonil.

11 Jaz pa sem ga najprijazneje pogledal in ga vprašal: "No, Moj ostroumni prijatelj, kako misliš zdaj o Meni? Kaj najde na Meni tvoj ostri razum in kaj čuti ob tem tvoje srce? Saj si prej mladeniču vendar priznal, ko si Me še iskal, da sem Jaz pravi Bog, da Me tudi brez osebnega poznanstva ljubiš in čedalje bolj živo čutiš v sebi željo, da bi upognil svoje koleno pred Menoj in Me celo zares počastil kot pravega Boga!

12 Zdaj Me osebno poznaš in tudi ne boš dvomil, da sem v resnici slavni Nazarečan - kot si se izrekel. Toda še vedno nisi upognil pred Menoj kolena - tega od tebe tudi nikoli ne bi zahteval-, in videti je, da tvoje srce občuti še zelo malo ljubezni do Mene. Zakaj si torej ti, veliki prijatelj resnice, govoril mladeniču to, kar ni res?" Nadaljevanje>>>

Jakob Lorber
Janezov veliki evangelij
knjiga 5